

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

**« Η διαχείριση των Υδάτινων Πόρων στην Ελλάδα. Ο
ρόλος των ΟΤΑ υπό το νέο ΕΣΠΑ»**

Βρετού Μαρία

Αθήνα, Μάρτιος 2018

Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

**Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

**“The management of water sources in Greece. The
Role of Local Authorities under the new NSRF”**

Vrettou Maria

Athens, March 2018

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ABSTRACT	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΚΕΦ. 1: ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ	8
1.1. Η ΟΔΗΓΙΑ-ΠΛΑΙΣΙΟ 2000/60 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ	8
1.2. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΟΠΥ 2000/60/ΕΚ	10
1.3. Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙ ΥΔΑΤΩΝ (ΟΠΥ).....	13
ΚΕΦ. 2: ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	16
2.1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ-ΦΟΡΕΙΣ	16
2.2. ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ	20
2.3. ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	21
2.3.1. Η ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ.....	21
2.3.2. Η ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ.....	23
ΚΕΦ. 3: ΥΔΑΤΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΟΤΑ	26
3.1. ΓΕΝΙΚΑ	26
3.1.1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	26
3.1.2. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α.	27
3.2. ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	29
3.2.1. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ (ΔΕΥΑ)	31
3.2.2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΕΓΓΕΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ (ΟΕΒ)	32
ΚΕΦ. 4: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ	35
4.1. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ	35
4.2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	35
4.3. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	37
4.4. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ - ΤΙ ΝΕΟ ΥΠΑΡΧΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020	38
4.4.1. ΟΙ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΕΣ.....	39
4.5. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΑ.....	40
4.6. ΕΣΠΑ 2014-2020	41

4.7. ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΑ Ε.Π. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ 2014 – 2020 – ΤΟΜΕΑΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.....	43
4.8. ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	44
4.9. ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΟΥΣ ΟΤΑ.....	46
ΚΕΦ. 5: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΟΤΑ. ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ	50
5.1. ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ.....	50
5.1.2. ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΚΑΙ ΥΠΟΓΕΙΑ ΝΕΡΑ – ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ.....	51
5.1.3. Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ.....	52
5.1.4. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ.....	54
5.1.5. ΔΕΥΑΚ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	57
5.2: ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ ΠΕΥΚΗΣ	64
5.2.1.ΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ-ΠΕΥΚΗΣ	64
5.3. ΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	70
ΚΕΦ. 6: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	72
ΠΗΓΕΣ	76

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει ως αντικείμενο τη διερεύνηση των θεμάτων που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα και τις δυνατότητες χρηματοδότησης έργων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.), που έχουν σχέση με τους υδατικούς πόρους. Αναλύεται η βασική οδηγία-πλαίσιο 2000/60/ΕΚ βασική οδηγία-πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και οι συμπληρωματικές οδηγίες που εκδόθηκαν στη συνέχεια. Αναπτύσσεται το εθνικό θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης των υδάτων και οι φορείς διαχείρισης καθώς και τα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών, που εκδόθηκαν σε εφαρμογή της οδηγίας. Εξετάζεται ο ρόλος, η δυνατότητα παρέμβασης και η συμβολή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Διερευνώνται επίσης οι δυνατότητες χρηματοδότησης των ΟΤΑ από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων. Τέλος, παρουσιάζονται ενδεικτικά παραδείγματα έργων ΟΤΑ, σχετικά με τη διαχείριση των υδατικών πόρων, τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Λέξεις-κλειδιά: Διαχείριση υδάτινων πόρων, Οδηγία Πλαίσιο Ε.Ε περί Υδάτων, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ), Χρηματοδότηση ΈΣΠΑ, Αιρεσιμότητες.

ABSTRACT

This paper is intended to explore the issues related to the management of water resources, the existing institutional framework in Greece and the SD project financing possibilities. The basic Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy. and the supplementary directives adopted subsequently are analyzed. The national institutional framework for water management and management bodies as well as River Basin Management Plans adopted in implementation of the Directive are being developed. It examines the role, the capacity for intervention and the contribution of Local Authorities to the management of water resources. The possibilities of EU TABs to finance the above objectives are also explored. Finally, representative examples of EU-funded projects under the NSRF 2014-2020 on the management of water resources, are presented.

Keywords: Water Resources Management, EC Framework Directive on Water Policy, Local Administration, River Basin Management Plans, Funding NSRF, Conditionality.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το νερό είναι ζωή! Είναι προϋπόθεση για τη ζωή των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών διαδραματίζει ένα θεμελιώδη ρόλο στη ρύθμιση του κλίματος και είναι ένας απαραίτητος πόρος για την οικονομία (European Commission, 2018). Κάθε μορφή δραστηριότητας στον πλανήτη -περιλαμβανομένων των οικοσυστημάτων, της κοινωνίας και της οικονομίας μας - εξαρτάται από το νερό. Τα οικοσυστήματα θαλάσσιων και γλυκών υδάτων επιτελούν πολλές ζωτικές λειτουργίες: φιλτράρουν, αραιώνουν και αποθηκεύουν νερό, προλαμβάνουν τις πλημμύρες, διατηρούν τη μικροκλιματική ισορροπία σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο, διαφυλάττουν τη βιοποικιλότητα.

Η προστασία των υδάτινων πόρων, των οικοσυστημάτων, των γλυκών και αλμυρών υδάτων και ιδιαίτερα των υδάτων που χρησιμοποιούνται για ύδρευση (πόσιμο νερό), είναι ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους των πολιτικών για την προστασία του περιβάλλοντος στην Ευρώπη. Τα θέματα που αφορούν τα υδατικά συστήματα είναι πολύ σημαντικά, τα ζητήματα υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα και απαιτείται συντονισμένη δράση σε επίπεδο ΕΕ, για να εξασφαλιστεί αποτελεσματική προστασία των υδατικών πόρων.

Το αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι να διερευνηθούν τα θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδάτινων πόρων και το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα και να εξεταστεί ο ρόλος, η δυνατότητα παρέμβασης και η συμβολή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Στα πλαίσια αυτά διερευνώνται οι δυνατότητες χρηματοδότησης των ΟΤΑ από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της παραπάνω εργασίας είναι η εξής:

Αρχικά διερευνήθηκε το υφιστάμενο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο. Συγκεντρώθηκαν στοιχεία από τους επίσημους διαδικτυακούς τόπους της ΕΕ, για την οδηγία πλαίσιο και τις άλλες συναφείς οδηγίες. Στη συνέχεια η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε και για το Ελληνικό θεσμικό πλαίσιο. Έγινε επαφή και συνεργασία με τους επίσημους φορείς διαχείρισης υδάτων και επιστημονικά ιδρύματα, όπως την Ειδική Γραμματεία Υδάτων (ΕΓΥ), Δήμους (Ζαγορίου, Λυκόβρυσης Πεύκης), ΔΕΥΑ Κοζάνης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και Περιφέρεια Ηπείρου και συγκεντρώθηκαν πρωτογενή στοιχεία για τις αντίστοιχες περιοχές. Συγκεντρώθηκαν πληροφορίες, σχόλια και στοιχεία από ημερίδες που διοργανώθηκαν από την ΕΓΥ και τους μελετητές στα πλαίσια της δημόσιας διαβούλευσης για την αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών απορροής ποταμών (ΣΔΛΑΠ) των Υδατικών

διαμερισμάτων (ΥΔ) 01 και 06. Από το υλικό που συγκεντρώθηκε και μελετήθηκε αναδείχθηκαν τα επιμέρους προβλήματα, που αντιμετωπίζουν οι ΟΤΑ σχετικά με τη διαχείριση των υδάτων της περιοχής τους καθώς και τα προτεινόμενα μέτρα για την αντιμετώπισή τους.

Τέλος, μέσα από τη μελέτη των ΣΔΛΑΠ, από διαδικτυακή έρευνα στους σχετικούς ιστότοπους και προσωπική επαφή με τις αρμόδιες υπηρεσίες πρόέκυψαν οι πηγές χρηματοδότησης έργων διαχείρισης υδάτινων πόρων στην Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα για τις περιοχές που μελετώνται στην παρούσα εργασία.

Η εργασία έχει την ακόλουθη δομή:

Στο **κεφάλαιο 1** αναπτύσσεται το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων και ειδικότερα η βασική οδηγία-πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων όπως και συμπληρωματικές οδηγίες που εκδόθηκαν στη συνέχεια.

Στο **κεφάλαιο 2** αναπτύσσεται το εθνικό θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης των υδάτων και οι φορείς διαχείρισης καθώς και τα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών.

Στο **κεφάλαιο 3** αναλύεται ο ρόλος των ΟΤΑ στη διαχείριση υδατικών πόρων, παρουσιάζονται οι αρμόδιες αρχές για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, τα προβλήματα στην εφαρμογή σχεδίων βιώσιμης διαχείρισης των υδατικών πόρων από τους Ο.Τ.Α. Επίσης, αναλύεται ο ρόλος των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) καθώς και των Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΟΕΒ).

Στο **κεφάλαιο 4** αναλύεται πως συνδέεται η ολοκληρωμένη διαχείριση υδατικών πόρων με την πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρουσιάζονται τα βασικά ταμεία χρηματοδότησης, τι νέο υπάρχει για την περίοδο 2014-2020 και οι αιρεσιμότητες που συνδέονται με τα επιχειρησιακά προγράμματα περιφερειών 2014 – 2020 και ειδικότερα για τον τομέα υδατικών πόρων.

Στο **κεφάλαιο 5** παρουσιάζεται η περίπτωση του Δήμου Κοζάνης. Αναλύεται η υφιστάμενη κατάσταση από πλευράς υδροδότησης του Δήμου, η δραστηριότητα της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης Κοζάνης. Δίνονται επίσης παραδείγματα έργων που

συνδέονται με τη διαχείριση των υδατικών πόρων και οι πηγές χρηματοδότησής τους. Επίσης, παρουσιάζονται οι περιπτώσεις ενός αστικού και ενός ορεινού δήμου, του Δήμου Λυκόβρυσης –Πεύκης και του Δήμου Ζαγορίου αντίστοιχα, ως προς τη διαχείριση του νερού και την παροχή του στους δημότες τους.

Στο **κεφάλαιο 6** παρουσιάζονται συνοπτικά τα συμπεράσματα της διπλωματικής εργασίας.

ΚΕΦ. 1: ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

1.1. Η ΟΔΗΓΙΑ-ΠΛΑΙΣΙΟ 2000/60 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Όπως αναφέρθηκε η προστασία των υδάτινων πόρων, των οικοσυστημάτων, των γλυκών και αλμυρών υδάτων και ιδιαίτερα των υδάτων που χρησιμοποιούνται για ύδρευση (πόσιμο νερό), είναι ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους της προστασίας του περιβάλλοντος στην Ευρώπη. Τα θέματα που αφορούν τα υδατικά συστήματα είναι εξαιρετικά σημαντικά, τα ζητήματα υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα και απαιτείται συντονισμένη δράση σε επίπεδο ΕΕ για να εξασφαλιστεί αποτελεσματική προστασία των υδατικών πόρων.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω ανησυχιών για τη διαχείριση των υδάτων στην Ευρώπη, ήταν η ψήφιση της Οδηγίας - Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, η οποία έχει στόχο την προστασία των υδατικών πόρων σε όλη την έκτασή της ηπείρου (Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000). Η Οδηγία Πλαίσιο, μετά από μια μακρόχρονη περίοδο συζητήσεων και διαπραγματεύσεων μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τέθηκε σε ισχύ στις 22 Δεκεμβρίου 2000.

Πρόκειται για τη νομοθετική ρύθμιση των αναγκαίων ενεργειών, που έχουν στόχο να διασφαλίσουν την ορθολογική διαχείριση και τη βιώσιμη χρήση του νερού και που τα Κράτη-Μέλη δεσμεύονται να υλοποιήσουν μέσα σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Προηγήθηκαν μακροχρόνιες συζητήσεις μεταξύ τεχνοκρατών, καταναλωτών, πολιτικών και περιβαλλοντιστών, με σκοπό την εξεύρεση μεθόδων για να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα προβλήματα και να τροχοδρομηθεί η εξασφάλιση των υδατικών πόρων για τις επόμενες γενιές.

Ένα από τα καινοτόμα στοιχεία που εισήγαγε η Οδηγία 2000/60 είναι ότι για πρώτη φορά στην πολιτική της ΕΕ για το περιβάλλον, ένα νομικό κείμενο (Οδηγία) προτείνει, μεταξύ άλλων, οικονομικές αρχές και οικονομικά εργαλεία ως βασικά μέτρα για την επίτευξη συγκεκριμένων περιβαλλοντικών στόχων. Βασικός άξονας εφαρμογής είναι η αρχή ότι «το νερό δεν είναι εμπορικό προϊόν αλλά αποτελεί κληρονομιά, που προορίζεται και για τις

επόμενες γενιές και πρέπει να προστατεύεται και να τυγχάνει κατάλληλης διαχείρισης». Παράλληλα όμως γίνεται αποδεκτό ότι το νερό είναι «κοινωνικό και οικονομικό αγαθό» και κατ' επέκταση έχει οικονομική αξία σε όλες τις χρήσεις του, οι οποίες πολλές φορές είναι ανταγωνιστικές. Θα πρέπει λοιπόν να κατανέμεται και να χρησιμοποιείται με τρόπο που να μεγιστοποιεί το καθαρό όφελος από τη χρήση του. Η Οδηγία 2000/60/EK αναμόρφωσε την υφιστάμενη Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και έθεσε το νομοθετικό πλαίσιο για την ορθή διαχείριση και προστασία των υδατικών πόρων. Ο βασικός στόχος της Οδηγίας είναι η αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων και η επίτευξη μιας «καλής κατάστασης» αρχικά μέχρι το 2015 (Ειδική Γραμματεία Υδάτων, 2018) . Η Οδηγία-Πλαίσιο, μεταξύ άλλων:

- Προστατεύει όλα τα ύδατα ποταμούς, λίμνες, παράκτια και υπόγεια νερά.
- Θέτει φιλόδοξους στόχους για να εξασφαλιστεί ότι όλα τα ύδατα θα ανταποκρίνονται στην «καλή κατάσταση» μέχρι το 2015.
- Δημιουργεί σύστημα διαχείρισης σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού.
- Απαιτεί διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ χωρών και όλων των εμπλεκομένων μερών, (στην περίπτωση των διεθνών περιοχών λεκάνης απορροής ποταμού).
- Εξασφαλίζει ενεργό συμμετοχή όλων των φορέων, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανισμών και των τοπικών αρχών, στις δραστηριότητες της διαχείρισης των υδάτων.
- Εξασφαλίζει μείωση και έλεγχο της ρύπανσης από όλες τις πηγές όπως η γεωργία, η βιομηχανική δραστηριότητα, οι αστικές περιοχές, κ.λπ.
- Απαιτεί πολιτικές τιμολόγησης του νερού και εξασφαλίζει ότι «ο ρυπαίνων πληρώνει» και τέλος,
- Εξισορροπεί τα συμφέροντα του περιβάλλοντος με τα συμφέροντα αυτών που εξαρτώνται από αυτό

Παράλληλα, αντιμετωπίζονται συνολικά όλες οι χρήσεις και υπηρεσίες νερού, συνυπολογίζοντας την αξία του νερού για το περιβάλλον, την υγεία, την ανθρώπινη κατανάλωση και την κατανάλωση σε παραγωγικούς τομείς. Η Οδηγία ενισχύει και διασφαλίζει τη συμμετοχή του κοινού με τη δημιουργία συστηματικών και ουσιαστικών διαδικασιών διαβούλευσης. Παράλληλα, προωθεί την αειφόρο και ολοκληρωμένη διαχείριση των διασυνοριακών λεκανών απορροής ποταμών. Στο ίδιο πλαίσιο, η Οδηγία

2000/60/EK δημιουργεί και εισάγει νέες προσεγγίσεις στην αντιμετώπιση κινδύνων από τις πλημμύρες και την ξηρασία. Η αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο δημιούργησε τις απαραίτητες συνθήκες για τη στήριξη μιας συνολικής πολιτικής που θα οδηγήσει στην ικανοποιητική και αποτελεσματική προστασία καθώς και στην ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση των πολύτιμων υδατικών μας πόρων. Από τα πρώτα στάδια έγινε κατανοητό ότι δεν μπορούσαν (και ενδεχομένως δεν έπρεπε) να καλυφθούν όλα τα θέματα από την Οδηγία Πλαίσιο. Για το σκοπό αυτό εκδόθηκαν συμπληρωματικές οδηγίες, ώστε να καλυφθούν επιμέρους και εξειδικευμένα θέματα και να θωρακιστεί καλύτερα η προσπάθεια για την αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο.

1.2 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΟΠΥ 2000/60/EK

Η Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενάντια στην ρύπανση των υδάτων περιλαμβάνει σειρά οδηγιών και αποφάσεων. Σε εφαρμογή της οδηγίας 2000/60/EK εκδόθηκαν μια σειρά από θυγατρικές οδηγίες, που καλύπτουν διάφορα επιμέρους και εξειδικευμένα θέματα.

1. Η ΟΔΗΓΙΑ 2006/118/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κα του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση.

Η οδηγία αυτή θεσπίζει ειδικά μέτρα, κατά αντιστοιχία και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 17, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2000/60/EK, για την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν κυρίως: α) κριτήρια για την αξιολόγηση της καλής χημικής κατάστασης των υπόγειων υδάτων, και β) κριτήρια για τον εντοπισμό και την αναστροφή σημαντικών και διατηρούμενων ανοδικών τάσεων (εννοείται ρύπανσης) και κριτήρια για τον καθορισμό σημείων εκκίνησης για την αναστροφή των τάσεων. Η οδηγία συμπληρώνει επίσης τις διατάξεις για την πρόληψη ή τον περιορισμό της εισαγωγής ρύπων σε υπόγεια ύδατα, που περιέχονται ήδη στην οδηγία 2000/60/EK και αποσκοπεί να προλάβει την υποβάθμιση της κατάστασης όλων των συστημάτων υπογείων υδάτων.

2. ΟΔΗΓΙΑ 2009/90/EK της Επιτροπής «για την θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για τη χημική ανάλυση και παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων, σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

Το 2009 η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, έχοντας υπόψη την οδηγία 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, και λαμβάνοντας υπόψη ότι στις χώρες της ΕΕ υπάρχει έλλειψη κοινών μεθόδων, που να ανταποκρίνονται στα ελάχιστα κριτήρια επιδόσεων, εξέδωσε την παραπάνω οδηγία, αντικείμενο της οποίας είναι: α) ο καθορισμός των τεχνικών προδιαγραφών για τη χημική ανάλυση και παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ, β) τα ελάχιστα κριτήρια επιδόσεων για τις αναλυτικές μεθόδους, που πρέπει να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων, των ιζημάτων και των ζώντων οργανισμών, καθώς και γ) ο καθορισμός κανόνων, που αφορούν την απόδειξη της ποιότητας των αναλυτικών αποτελεσμάτων (των χημικών αναλύσεων).

Οι στόχοι της παρούσας οδηγίας είναι: α) Να διασφαλιστούν η ποιότητα και η συγκρισιμότητα των αναλυτικών αποτελεσμάτων των εργαστηρίων, στα οποία αναθέτουν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών τη χημική παρακολούθηση των υδάτων (σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ), β) Να διασφαλιστεί η συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων της χημικής παρακολούθησης και γ) Να διασφαλιστεί ότι η παρακολούθηση πρέπει να βασίζεται στις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές, που δεν θα συνεπάγονται υπέρογκο κόστος.

3. Απόφαση της Επιτροπής 2008/915/ΕΚ

Η παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της βιολογικής παρακολούθησης αποτελεί ζωτικό τμήμα της ταξινόμησης της οικολογικής κατάστασης ενός επιφανειακού υδατικού συστήματος. Προς τούτο απαιτείται σύγκριση των αποτελεσμάτων των συστημάτων παρακολούθησης και ταξινόμησης των κρατών μελών, μέσω ενός δικτύου, όπως προβλέπεται στο τμήμα 1.4.1 του παραρτήματος V της οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Η απόφαση 2008/915/ΕΚ αφορά στον καθορισμό, σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ, των τιμών των ταξινομήσεων στα συστήματα παρακολούθησης των κρατών μελών, βάσει των αποτελεσμάτων της διαβαθμονόμησης. Η διαβαθμονόμηση είναι μια πολύπλοκη επιστημονική και τεχνική εργασία. Σε αυτήν ορίζεται μια διαδικασία για την εξασφάλιση της συγκρισιμότητας, μεταξύ των κρατών μελών, των αποτελεσμάτων της βιολογικής παρακολούθησης, η οποία αποτελεί ζωτικό τμήμα της ταξινόμησης της οικολογικής κατάστασης των επιφανειακών υδατικών συστημάτων.

4. Η απόφαση αριθ. 2455/2001/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Οκτωβρίου 2008

Αυτή αφορά την θέσπιση καταλόγου ουσιών προτεραιότητας στον τομέα πολιτικής των υδάτων και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, δηλ. ουσιών που πρέπει να παρακολουθούνται κατά προτεραιότητα για τη διαπίστωση της ποιοτικής κατάστασης των υδάτων.

5. Η Οδηγία 2008/105/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Οκτωβρίου 2008 σχετικά με τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα πολιτικής των υδάτων καθώς και σχετικά με την τροποποίηση και συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

6. Η οδηγία για τις πλημμύρες (2007/60/EK), η οποία έχει ως στόχο να προάγει τα σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας και, επίσης ενισχύει σημαντικά τους στόχους της ΟΠΥ.

Εκτός από την ΟΠΥ και τις παραπάνω οδηγίες και αποφάσεις, εκδόθηκε και μία σειρά άλλων οδηγιών για ειδικότερα θέματα, όπως η νιτρορύπανση, ο περιορισμός των φυτοφαρμάκων κλπ. που διασφαλίζουν την καλή κατάσταση των υδάτων της Ευρώπης, όπως ενδεικτικά: Η οδηγία για τα αστικά λύματα (91/271/ΕΟΚ), η οδηγία για τα ύδατα κολύμβησης (2006/7/ΕΚ), η οδηγία για τη νιτρορύπανση (91/676/ΕΟΚ), η οδηγία για το πόσιμο νερό (98/83/ΕΚ).

7. Τέλος, η Οδηγία Πλαίσιο για τα Θαλάσσια Συστήματα (ΟΠΘΣ) 2008/56/EK, πλαισιωμένη από την ΟΠΥ, την οδηγία για τους οικοτόπους και την οδηγία για τα άγρια πτηνά, αποτελεί μια ολοκληρωμένη, οικοσυστημική προσέγγιση η οποία στοχεύει στην επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης για πολλές επιμέρους περιβαλλοντικές πτυχές, που περιλαμβάνει και το θαλάσσιο περιβάλλον.

1.3. Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙ ΥΔΑΤΩΝ (ΟΠΥ)

Η εφαρμογή της οδηγίας-πλαίσιου του 2000 για τα ύδατα (ΟΠΥ) προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη θα λάβουν μια σειρά οικονομικώς αποδοτικών μέτρων με διαφανή και συμμετοχικό τρόπο. Τα κράτη μέλη πρέπει να περιγράψουν συνοπτικά τα μέτρα αυτά (τα οποία περιλαμβάνονται στα «προγράμματα μέτρων» τους) στα οικεία σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού (ΣΔΛΑΠ), που επικαιροποιούνται ανά εξαετία. Η Επιτροπή παρακολουθεί την υλοποίηση της Οδηγίας Πλαίσιο και αξιολογεί τα αποτελέσματα της εφαρμογής της, προτείνοντας τρόπους για την αποτελεσματικότερη προστασία των υδατικών πόρων. Έτσι εκδίδει περιοδικά εκθέσεις προόδου, στις οποίες διατυπώνει τις παρατηρήσεις της.

▪ Έκθεση προόδου 2007

Η πρώτη έκθεση προόδου, σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της ΟΠΥ, δημοσιεύτηκε στις 22 Μάρτιου 2007 σε ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Το θέμα της έκθεσης προόδου ήταν «Προς την αειφόρο διαχείριση του νερού στην Ευρωπαϊκή Ένωση.» (Ανακοίνωση Ε.Ε, 2007). Στην εν λόγω ανακοίνωση, κυρίως, διατυπώθηκαν συστάσεις για τα σχέδια διαχείρισης των λεκανών απορροής. Με τις εν λόγω συστάσεις, επιδιώκονταν περαιτέρω ουσιαστικές βελτιώσεις του συστήματος διαχείρισης του νερού θεσπίζοντας προγράμματα μέτρων που επιβαλλόταν να καταστούν επιχειρησιακά ως το 2012 και να επιτύχουν τους αντίστοιχους περιβαλλοντικούς στόχους της οδηγίας έως το 2015. Τα κράτη μέλη έπρεπε να ολοκληρώσουν τα πρώτα σχέδια διαχείρισης των λεκανών απορροής των ποταμών μέχρι τα τέλη του 2009 και να καταλήξουν σε αντίστοιχη πολιτική τιμολόγησης του ύδατος μέχρι το 2010. Τέλος, επισημάνθηκε ότι η μέτρια μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και η έλλειψη οικονομικών αναλύσεων ήταν τα μεγαλύτερα κενά στην εφαρμογή της ΟΠΥ μέχρι τότε. Έπρεπε να επιτευχθεί περαιτέρω πρόοδος σε τομείς όπως η ενσωμάτωση της πολιτικής για το νερό σε άλλες πολιτικές και στην αξιολόγηση των επιπτώσεων της αλλαγής του κλίματος στον κύκλο του νερού.

▪ Έκθεση προόδου 2012

Το 2012 εκδόθηκε η Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, με την οποία παρουσιάστηκε το προσχέδιο για τη διαφύλαξη των υδατικών

πόρων της Ευρώπης με κύρια αιτιολογία ότι η κατάσταση των υδάτων της ΕΕ δεν είναι επαρκώς ικανοποιητική (Ανακοίνωση Ε.Ε, 2012). Το Σχέδιο στηρίχθηκε σε εκτεταμένη αξιολόγηση της υφιστάμενης πολιτικής και στόχος του ήταν να αντιμετωπιστούν τα εμπόδια που επιβράδυναν τα μέτρα διασφάλισης των υδατικών πόρων της Ευρώπης. Διαπιστώθηκε ότι οι κύριες αιτίες των αρνητικών επιπτώσεων στην κατάσταση των υδάτων αλληλοσυνδέονται. Σε αυτές συγκαταλέγονται η κλιματική αλλαγή, οι χρήσεις της γης, οι οικονομικές δραστηριότητες, όπως η παραγωγή ενέργειας, η βιομηχανία, η γεωργία και ο τουρισμός, η αστική ανάπτυξη και οι δημογραφικές μεταβολές.

Το Σχέδιο αποκάλυψε την έλλειψη ακριβών πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό αντίκτυπο της οικονομικής δραστηριότητας στους υδάτινους πόρους (και αντιστρόφως την ευπάθεια των οικονομικών τομέων στις μεταβολές της διαθεσιμότητας των πόρων). Ανέφερε ότι η επιτυχής προσαρμογή στις επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος στο νερό δεν εξαρτάται μόνο από αποτελεσματικούς εθνικούς και ευρωπαϊκούς κανονισμούς για τα ύδατα, αλλά και από το βαθμό στον οποίο η διαχείριση των υδάτων μπορεί να ενσωματωθεί σε άλλες τομεακές πολιτικές όπως η γεωργία, η ενέργεια, η συνοχή και η υγεία. Πρότεινε ότι η προσαρμογή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την επανεξέταση ή την εφαρμογή άλλων σχετικών περιβαλλοντικών πολιτικών, ιδίως της βιοποικιλότητας, του παράκτιου και του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Το προσχέδιο περιείχε μέτρα ζωτικής σημασίας, τα οποία έπρεπε να λάβουν οι διαχειριστές υδατικών πόρων και οι διαμορφωτές πολιτικής για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπο το υδάτινο περιβάλλον. Έθεσε σαφώς το στόχο και χάραξε την αναπτυξιακή πορεία της πολιτικής της Ε.Ε. για τα ύδατα. Οι κυριότεροι στόχοι που τέθηκαν: τιμολόγηση του νερού με κίνητρα αποδοτικότητας, αφομοίωση της καταμέτρησης, μείωση της χρήσης νερού στη γεωργία, περιορισμός της παράνομης άντλησης/κατακράτησης, ευαισθητοποίηση σχετικά με την κατανάλωση νερού (π.χ. ενσωμάτωση σε διακινούμενα στην παγκόσμια αγορά προϊόντα), μεγιστοποίηση της χρήσης μέτρων φυσικής συγκράτησης των υδάτων (πράσινες υποδομές), καλύτερος υπολογισμός κόστους και οφέλους, καλύτερη βάση γνώσεων. Η επίτευξη των στόχων αυτών είναι θέμα πολιτικής βούλησης και δέσμευσης των εμπλεκόμενων στο μέλλον.

▪ Έκθεση προόδου 2015

Στις 9 Μαρτίου 2015 η Επιτροπή δημοσίευσε την Ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με θέμα «Η οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα και η οδηγία για

τις πλημμύρες: Ενέργειες για την «καλή κατάσταση» των υδάτων της ΕΕ και για τη μείωση των κινδύνων πλημμύρας», σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 4 της ΟΠΥ (Ανακοίνωση Ε.Ε, 2015). Σκοπός της ήταν να παρουσιαστεί η αξιολόγηση της προόδου, που είχε σημειωθεί μέχρι εκείνη την περίοδο, σχετικά με τις συγκεκριμένες δράσεις που είχαν αναλάβει τα κράτη μέλη για να εφαρμόσουν τα μέτρα που συνοψίζονταν στα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) τους. Διαπίστωνε ότι τα ύδατα της Ευρώπης είναι πολύ πιο καθαρά από ότι ήταν 25 χρόνια πριν, χάρη σε επενδύσεις σε συστήματα επεξεργασίας λυμάτων για τη μείωση της ρύπανσης από την επεξεργασία αστικών λυμάτων. Παρόλα αυτά, ο στόχος της ΟΠΥ για το 2015 είχε επιτευχθεί μόνο για το 53% των επιφανειακών υδάτινων μαζών στην Ευρώπη. Οι υπόλοιπες εξακολουθούν να βρίσκονται σε κακή οικολογική κατάσταση. Η Ανακοίνωση κατέληξε στα εξής συμπεράσματα- στόχους:

- Τα προγράμματα μέτρων πρέπει να έχουν αρραγή βάση. Τα κράτη μέλη πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους, ώστε να στηρίζουν τα προγράμματα μέτρων τους, στην ορθή αξιολόγηση των πιέσεων και των επιπτώσεων για το υδάτινο οικοσύστημα, καθώς και στην αξιόπιστη αξιολόγηση της κατάστασης των υδάτων.
- Η παρακολούθηση των υδάτων θα πρέπει να διατηρηθεί και/ή να βελτιωθεί.
- Απαιτείται προσαρμογή της χρήσης των υδάτων στους περιβαλλοντικούς στόχους της ΟΠΥ και επιβολή των αλλαγών.
- Αντιμετώπιση της ρύπανσης
- Αντιμετώπιση των ποσοτικών πτυχών της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διασύνδεσης με την ποιότητα
- Συνετή χρήση οικονομικών μέσων και κινήτρων
- Συντονισμός της εφαρμογής των μέτρων, ώστε να υπάρξουν πολλαπλά οφέλη
- Αξιοποίηση των επενδυτικών ευκαιριών στον τομέα των υδάτων

Τέλος, ανέφερε ότι η ΟΠΥ πρέπει να επανεξεταστεί και ενδεχομένως να αναθεωρηθεί μέχρι το 2019.

ΚΕΦ. 2: ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

2.1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ-ΦΟΡΕΙΣ

Από το 1950 η Ελλάδα θεσμοθετεί νόμους για τη διαχείριση του νερού αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος. Με το Ν. 1739/87 (ΦΕΚ 201Α) «Διαχείριση των υδατικών πόρων και άλλες διατάξεις», εισάγεται μία νέα αντίληψη για την διαχείριση του νερού στην Ελλάδα (ΤΕΕ Κεντρ. & Δυτ. Θεσσαλίας, 2014) Με το νόμο αυτό διαφάνηκε η πρόθεση της Πολιτείας για διαμόρφωση μιας Εθνικής πολιτικής διαχείρισης των υδατικών πόρων και θεσμοθετήθηκαν διαδικασίες και όργανα σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Ο νόμος αυτός διαμόρφωσε ένα νέο θεσμικό πλαίσιο και τους αναγκαίους μηχανισμούς για την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων της Χώρας και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανακύπτουν. Η καθιέρωση του όρου του υδατικού διαμερίσματος με βάση τις υδρολογικές λεκάνες, με ενιαία διοίκηση αποτέλεσε ένα πολύ θετικό βήμα στη διαχείριση των υδατικών πόρων της Χώρας. Έτσι, χώρισε τη χώρα σε 14 υδατικά διαμερίσματα και συστάθηκε στο τότε Υπουργείο Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας Διυπουργική Επιτροπή Υδάτων (Δ.Ε.ΥΔ.), η οποία αποτέλεσε όργανο γνωμοδοτικό για τη διαμόρφωση της εθνικής πολιτικής διαχείρισης των υδατικών πόρων. Τέλος, προβλεπόταν η δημιουργία Αρχών Διαχείρισης Υδάτων σε κάθε ένα υδατικό διαμέρισμα με τη σύσταση Ειδικών Περιφερειακών Υπηρεσιών Διαχείρισης. Αυτός ο νόμος όμως δεν εφαρμόστηκε τελικά σε όλες τις προβλέψεις γιατί δεν ακολούθησαν τα σχετικά ΠΔ (Αγγελάκης - Κοτσελίδου Ο.Ν, 2002)

Ν. 3199/2003: Το επόμενο βήμα έγινε το 2003, σε εφαρμογή της ευρωπαϊκής οδηγίας. Η Ελλάδα εκδίδει το Ν. 3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000». Ο νόμος αυτός έχει στόχο την προστασία και τη διαχείριση των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων. Με τον νόμο 3199/2003 :

- Δημιουργείται η **Εθνική Επιτροπή Υδάτων**, με μέλη 6 υπουργούς, που χαράζει την πολιτική για προστασία και διαχείριση των νερών, ελέγχει την εφαρμογή των αποφάσεων και εγκρίνει τα προγράμματα διαχείρισης.
- Συνίσταται **Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων**, με πρόεδρο τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ και μέλη τα κόμματα, ΕΝΑΕ, ΚΕΔΚΕ, ΕΔΕΥΑ, ΕΥΔΑΠ, ΕΥΑΘ, ΠΑΣΕΓΕΣ, ΣΕΒ, ΔΕΗ,

ΓΣΕΕ, ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΙΓΜΕ, ΕΚΘΕ, ΕΚΒΥ, ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος, ΕΚΠΑΑ, ΙΝΚΑ, ΕΘΙΑΓΕ, δύο περιβαλλοντικές Μ.Κ.Ο, τον πρόεδρο επιτροπής Απερήμωσης συνολικά 28 μέλη. Λαμβάνει την ετήσια έκθεση της Εθ. Επιτροπής. και συζητά επί της κατάστασης των υδάτων, τη συμβατότητα με το Κοινοτικό κεκτημένο, την εφαρμογή της νομοθεσίας.

- Συνίσταται **Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων (ΚΥΥ)** στο ΥΠΕΧΩΔΕ, για τη κατάρτιση των εθνικών προγραμμάτων προστασίας και διαχείρισης του υδατικού δυναμικού, για την σύνταξη της ετήσιας έκθεσης της πορείας εφαρμογής. Η ΚΥΥ συντονίζει τις υπηρεσίες και τους φορείς που έχουν αρμοδιότητα στα νερά, εισηγείται τους κανόνες κοστολόγησης του νερού. Παρακολουθεί την ποιότητα και ποσότητα των υδατικών συστημάτων, διαχειρίζεται και συντηρεί τη βάση Μετεωρολογικών και υδρολογικών δεδομένων, ελέγχει τις Περιφερειακές διευθύνσεις υδάτων. Καταρτίζει το μητρώο προστατευόμενων περιοχών και έχει την ευθύνη μέχρι το 2015 να επιτύχει την προβλεπόμενη «καλή κατάσταση» των υδατικών πόρων της χώρας και την εναρμόνιση με την Οδηγία.
- Δημιουργούνται **Διευθύνσεις Υδάτων σε κάθε Περιφέρεια**, που έχουν την παρακολούθηση στα πεδία των λεκανών απορροής ευθύνης τους για την προστασία και διαχείριση των νερών. Έχουν πλήθος αρμοδιοτήτων ως αυτών της ΚΥΥ και κυρίως τη πρόληψη της υποβάθμισης των υδροφόρων, την αποκατάσταση αυτών, την μείωση της ρύπανσης, την διασφάλιση αειφορίας με εξισορρόπηση των αντλήσεων και τον μετριασμό επιπτώσεων από ξηρασίες ή πλημμύρες (ακραία φαινόμενα).

Καταρτίζουν τα προγράμματα μέτρων και παρακολούθησης της κατάστασης των υδάτων, τα προγράμματα ειδικών μέτρων κατά της ρύπανσης, τους γενικούς κανόνες χρήσης του νερού, εκδίδουν τις άδειες για χρήση και για την εκτέλεση έργων αξιοποίησης του νερού.

- Συνίσταται **Περιφερειακό Συμβούλιο Υδάτων (ΠΣΥ)**, με πρόεδρο τον Γραμματέα της Περιφέρειας, τον προϊστάμενο της ΔΥΠ, μέλη κάθε Ν.Α., ΤΕΔΚ, μέλη ΔΕΥΑ, ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ,Ε.Ε.,Β.Ε., ΕΓΣ, ΓΟΕΒ, Περ. Μ.Κ.Ο., και κάθε φορέα προστατευόμενης περιοχής (Ν. 1650/86, Ν.3044/2002)

- Οι αρμοδιότητες του ΠΣΥ είναι η γνωμοδότηση για τα σχέδια διαχείρισης, η ενημέρωση των πολιτών, η δημόσια διαβούλευση επί των σχεδίων για τα νερά, και γενικά για κάθε θέμα σχετικό με την πορεία των υδατικών πόρων. - Στο άρθρο 7 ορίζονται τα σχετικά με το

σχέδιο διαχείρισης Περιφέρειας. Με απόφαση της Εθνικής Επιτροπής ορίζονται διαδικασίες, μέθοδοι και τα επίπεδα ανάκτησης τους κόστους των υπηρεσιών ύδατος. Οι διοικητικές κυρώσεις είναι εξαιρετικά αυστηρές και στηρίζονται στο ευρωπαϊκό δόγμα «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Π.Δ 51/2007: Ακολουθεί το Π.Δ 51/2007 με το οποίο εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν.3199/03 και του 1650/86 και η πλήρης συμμόρφωση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ. Το συγκεκριμένο διάταγμα:

- Περιγράφει τις περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού, και των υδατικών διαμερισμάτων, δίδει τους περιβαλλοντικούς στόχους και τα μέτρα για την επίτευξη αυτών στους υδατικούς πόρους (επιφανειακοί, υπόγειοι, κλπ).
- Εισάγει μέτρα για τα υδρευτικά συστήματα και επιβάλλει στις Δ.Υ.Π. τη συστηματική παρακολούθηση αυτών και τη διασφάλιση της αειφορίας και της καλής ποιοτικής τους κατάστασης.
- Προέβλεπε ότι για την ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος, τη τιμολόγηση και κοστολόγηση αυτών έπρεπε να γίνει ανάλυση, ώστε μέχρι το **2010** να μπορούσαν να επιτευχθούν οι στόχοι προστασίας και διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας.
- Θεωρούσε σημαντική τη συμβολή της καταβολής του κόστους χρήσης νερού, για να αντιμετωπιστούν σημειακές ή διάχυτες εστίες ρύπανσης.
- Ανέφερε ότι το σχέδιο διαχείρισης κάθε λεκάνης απορροής ποταμού θα έπρεπε να έχει εγκριθεί μέχρι το τέλος του **2009** (διαβούλευση, κατάρτιση, αποδοχή, σχέδια).
- Δίνει λεπτομερή αναφορά για τα προγράμματα παρακολούθησης των υδάτων και των προστατευόμενων περιοχών, τα προγράμματα μέτρων των σχεδίων διαχείρισης, των ειδικών μέτρων κατά της ρύπανσης και ειδικά των υπόγειων νερών (άρθρο 14), την διαδικασία δημοσιοποίησης των σχεδίων, την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων στην Επιτροπή Ε.Κ. και φυσικά οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε όσους ρυπαίνουν τα νερά.

Το 2010 εκδίδεται το ΠΔ 24/2010 (ΦΕΚ 56/Α΄/15-4-2010). Με το άρθρο 1 παρ. 4 του ΠΔ 24/2010 συστάθηκε η Ειδική Γραμματεία Υδάτων σε αντικατάσταση της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων. Το 2013 με την ΚΥΑ 322/22-03-2013 των υπουργείων Οικονομικών – Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης – Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, η Ειδική Γραμματεία Υδάτων οργανώνεται και συγκροτείται από τις ακόλουθες υπηρεσιακές μονάδες: α. Διεύθυνση Προστασίας και

Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος, β. Διεύθυνση Σχεδιασμού και Διαχείρισης Υπηρεσιών Ύδατος. Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων έχει την αρμοδιότητα κατάρτισης των προγραμμάτων προστασίας και διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας και του συντονισμού των υπηρεσιών και κρατικών φορέων για κάθε ζήτημα που αφορά στην προστασία και διαχείριση των υδάτων. Ένας από τους βασικούς άξονες του έργου της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων είναι η εφαρμογή της Κοινοτικής Οδηγίας 60/2000/ΕΚ, της γνωστής ως Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το νόμο 3199 του 2003, με στόχο την επίτευξη της καλής οικολογικής και χημικής κατάστασης των υδάτων της χώρας. Η Γραμματεία, σε συνεργασία με τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Υδάτων, καταρτίζει τα εθνικά προγράμματα προστασίας και διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού της χώρας και παρακολουθεί και συντονίζει την εφαρμογή τους. Πριν την έγκρισή τους, τα προγράμματα εισάγονται για διαβούλευση στο Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων (Γκούμας -Τσιτσιφλή, 2014): Σχηματικά σήμερα οι φορείς διαχείρισης των υδατινών πόρων στην Ελλάδα σε Εθνικό και Περιφερειακό Επίπεδο έχουν διαμορφωθεί ως εξής

Σχήμα 1: Φορείς διαχείρισης υδατικών πόρων στην Ελλάδα

Πηγή: Κ. Γκούμα-Σ. Τσιτσιφλή, ΤΕΕ/Τμήμα Κ&Δ Θεσσαλίας, 2014.

Το 2017 εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ. οικ. 135275/ΦΕΚ 1751/Β/22-5-17 «Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του» σε εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. (βλ. κεφ. 2.3). Η συγκριμένη Απόφαση έπρεπε να είχε εκδοθεί από το

2010 και αποτελούσε αιρεσιμότητα (βλ. κεφ. 4.7) για τη χώρα στον τομέα των υδάτων. Η μη εκπλήρωσή της θα σήμαινε απώλεια πόρων, ύψους 1,2 δις του ΕΣΠΑ της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Η δημοσίευσή της απελευθερώνει σημαντικές πράξεις προκήρυξης και χρηματοδότησης υποδομών άρδευσης σε όλη την Ελλάδα.(ΥΠΕΚΑ, 2017)

2.2.ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ

Για την επίτευξη της καλής κατάστασης των υδάτων απαιτείτο η κατάρτιση και εφαρμογή Σχεδίων Διαχείρισης σε επίπεδο Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΕΓΥ, 2017). Κύρια προτεραιότητα της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων ήταν η κατάρτιση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, σύμφωνα με την κοινοτική και εθνική νομοθεσία.

Τα Σχέδια Διαχείρισης **αναθεωρούνται** και ενημερώνονται ανά **εξαετία**. Τα πρώτα Σχέδια Διαχείρισης, που εγκρίθηκαν, αφορούσαν στον πρώτο Κύκλο Διαχείρισης (**2009-2015**) τα οποία ενώ θα έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί το 2009, ολοκληρώθηκαν τελικά στο σύνολό τους το 2015. Με αυστηρή παράταση ολοκλήρωσης της αναθεώρησης των Σχεδίων που δόθηκε από την ΕΕ, έως το τέλος του 2017, δημοσιεύτηκαν σε ΦΕΚ στην εκπνοή της προθεσμίας (29/12/2017) τα Αναθεωρημένα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) για τα 14 Υδατικά Διαμερίσματα της χώρας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ) και της εθνικής νομοθεσίας. Τα Αναθεωρημένα ΣΔΛΑΠ αφορούν στον 2ο Κύκλο Διαχείρισης (2016-2021) της Οδηγίας Πλαίσιο και αποτελούν μέρος της διαδικασίας αναθεώρησης, η οποία προβλέπεται κάθε έξι έτη[9]. Τα διαχειριστικά Σχέδια προέκυψαν μετά από ευρεία διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς και υπηρεσίες, την επιστημονική κοινότητα και τους πολίτες, ενώ η αδειοδότησή τους περιείχε και την εκπόνηση και έγκριση Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για κάθε υδατικό διαμέρισμα. Το πρόγραμμα μέτρων των ΣΔΛΑΠ περιλαμβάνει διοικητικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες, καθώς και υλοποίηση υδραυλικών έργων. Η υλοποίηση και η επιτυχής εφαρμογή του αφορά το ΥΠΕΝ, τα συναρμόδια Υπουργεία (Εσωτερικών, Αγροτικής Ανάπτυξης, Υποδομών) αλλά και άλλων φορέων, όπως οι Περιφέρειες, οι Δήμοι, οι ΔΕΥΑ, οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Ερευνητικά Ινστιτούτα, κ.α.

2.3. ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.3.1. Η ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Σε εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ) εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ. οικ. 135275/ΦΕΚ 1751β/22-5-17 «Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του». Σκοπός της παραπάνω απόφασης είναι (Άρθρο 1 της ΥΑ 135275):

- η έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης των υπηρεσιών ύδατος για διάφορες χρήσεις και
- κανόνων και μέτρων βελτίωσης των υπηρεσιών αυτών, καθώς και
- ο καθορισμός των διαδικασιών και της μεθόδου ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών αυτών, συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους υδατικού πόρου, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 3199/2003, όπως ισχύει και το άρθρο 8 σε συνδυασμό με το άρθρο 12 του Π.Δ. 51/2007, όπως ισχύει, ώστε να επιτυγχάνεται η βιώσιμη χρήση και η βελτίωση της κατάστασης των υδάτων, σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς στόχους του άρθρου 4 του ανωτέρω Π.Δ. και να διασφαλίζεται ο συνταγματικά κατοχυρωμένος δημόσιος χαρακτήρας του νερού ως κοινωνικό αγαθό απολύτως απαραίτητο για τη διαβίωση του ανθρώπου.

Ειδικότερα η παραπάνω απόφαση έχει ως κύριο στόχο να διασφαλίζει: α) ότι η τιμολογιακή πολιτική για το νερό παρέχει επαρκή κίνητρα στους χρήστες για την αποδοτική χρήση των υδατικών πόρων και, β) επαρκή συνεισφορά των διαφορών χρήσεων του νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης σε ποσοστό που καθορίζεται στα εγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών, λαμβάνοντας υπόψη, όπου απαιτείται, τις κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές επιπτώσεις της αποκατάστασης καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες. Το συνολικό κόστος υπηρεσιών νερού αποτελείται από τρεις συνιστώσες (Άρθρο 3 της ΥΑ 135275/17): 1. Χρηματοοικονομικό κόστος, 2. Περιβαλλοντικό κόστος και 3. Κόστος Πόρου (Διαθεσιμότητας). Το χρηματοοικονομικό κόστος αποτελεί κατά κανόνα το μεγαλύτερο ποσοστό ανάλογα και με το είδος χρήσης π.χ. ύδρευση, άρδευση.

Χρηματοοικονομικό κόστος: Το χρηματοοικονομικό κόστος περιλαμβάνει:

- Το κόστος κεφαλαίου: αφορά στο κόστος της αρχικής επένδυσης για την κατασκευή των υποδομών παροχής υπηρεσιών νερού.
- Το λειτουργικό κόστος: αφορά στις δαπάνες για την εύρυθμη λειτουργία κάθε έργου (π.χ. ηλεκτρική ενέργεια).
- Το κόστος συντήρησης: αφορά στις δαπάνες για αναλώσιμα υλικά και εργασία, ώστε οι υπάρχουσες υποδομές να βρίσκονται σε καλή λειτουργική κατάσταση και
- Το κόστος διοίκησης & άλλα κόστη: αφορά στα έξοδα διοίκησης των φορέων παροχής υπηρεσιών νερού (π.χ. προσωπικό διοίκησης, ενοίκια κεντρικών γραφείων κ.α.).

Περιβαλλοντικό κόστος: Το περιβαλλοντικό κόστος είναι το κόστος για την αποτροπή της υποβάθμισης ή έκφραση της αποδεκτής περιβαλλοντικής υποβάθμισης (υποβάθμιση ποιότητας ζωής) με τη μορφή οικονομικού κόστους - εσωτερίκευση «εξωτερικού» κόστους.

Κόστος πόρου: Κόστος πόρου: το κόστος που προκύπτει λόγω μη δυνατότητας αξιοποίησης (τώρα ή στο μέλλον) μιας εναλλακτικής χρήσης του νερού. Κατά μία έννοια σχετίζεται με το κόστος περιορισμού της ελευθερίας επιλογών (και στο μέλλον), λόγω της υιοθέτησης συγκεκριμένης χρήσης. Χρειάζεται προσοχή ώστε να διακρίνεται από το περιβαλλοντικό κόστος (διπλός υπολογισμός του κόστους).

2.3.2. Η ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Στο πλαίσιο της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ εκδόθηκε η ΥΑ Αριθ. οικ. 135275/ ΦΕΚ1751β/22-5-17η οποία προβλέπει τα παρακάτω σε σχέση με την τιμολόγηση του νερού: Τιμολόγηση είναι η διαδικασία χρέωσης των υπηρεσιών ύδατος σε άλλους φορείς ή απευθείας στον τελικό χρήστη με βάση την κοστολόγηση των υπηρεσιών ύδατος και την επιδιωκόμενη ανάκτηση κόστους. Στο άρθρο 7 της ως άνω ΥΑ προβλέπεται κοινή διαδικασία τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Η Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, γνωστοποιεί, έως 31 Οκτωβρίου κάθε έτους, στους παρόχους υπηρεσιών ύδατος καθώς και στους οικείους ΟΤΑ Α΄ βαθμού, το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος πόρου ανά κυβικό μέτρο που αντιστοιχεί στους τελικούς χρήστες. Οι πάροχοι υπηρεσιών ύδατος, από το 2018 και μετά, εντός του πρώτου εξαμήνου κάθε έτους, προσδιορίζουν τα τιμολόγιά τους και κοινοποιούν τη σχετική απόφαση στη Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία εκδίδει συστάσεις, εφόσον απαιτείται και ενημερώνει σχετικά την Ειδική Γραμματεία Υδάτων. Για τον προσδιορισμό των τιμολογίων οι πάροχοι υπηρεσιών ύδατος προς τελικούς χρήστες λαμβάνουν υπόψη, πέραν του χρηματοοικονομικού κόστους και το περιβαλλοντικό κόστος καθώς και το κόστος πόρου. Στα τιμολόγιά τους αναγράφεται υποχρεωτικά, με διακριτό, ευκρινή και εύληπτο τρόπο, το «περιβαλλοντικό τέλος». Οι πάροχοι υπηρεσιών ύδατος προβαίνουν στην είσπραξη του περιβαλλοντικού τέλους από τους τελικούς χρήστες. Το ποσό των εισπραχθέντων περιβαλλοντικών τελών αποδίδεται από τους παρόχους υπέρ του Πράσινου Ταμείου, σε Ειδικό Λογαριασμό που συστήνεται για την χρηματοδότηση των σχετικών Συμπληρωματικών Μέτρων. Από το ανωτέρω ποσό, το 2,5% παρακρατείται από τους παρόχους, για ίδιο λογαριασμό, με εξαίρεση τις πολυμετοχικές επιχειρήσεις ύδρευσης αποχέτευσης που είναι «εισηγμένες» στο χρηματιστήριο, όπως η ΕΥΔΑΠ και η ΕΥΑΘ, έναντι του κόστους παροχής των σχετικών υπηρεσιών. Η τιμολογιακή πολιτική σύμφωνα με το άρθρο 8 της ΥΑ εξασφαλίζει επαρκή ανάκτηση του κόστους και μακροχρόνια βιωσιμότητα των επενδύσεων στον αστικό κύκλο.

Αξίζει να αναφερθεί ότι στα αναθεωρημένα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών προτείνονται διάφορες ενέργειες (μέτρα) με στόχο τη βελτίωση της διαχείρισης των υδατικών πόρων. Ενδεικτικά:

- Μέτρο με κωδικό M**B0203¹: Αναβάθμιση της οργανωτικής λειτουργίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την τήρηση των οικονομικών και λοιπών στοιχείων διαχείρισης με σκοπό την κάλυψη των απαιτήσεων της Απόφασης Αριθ. οικ. 135275/ΦΕΚ Β' 1751/22-5-2017 της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων "Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του." Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην κάλυψη των αναγκών των ΟΤΑ για τη συλλογή των απαιτούμενων πληροφοριών στα πλαίσια της έκδοσης της Απόφασης Αριθ. οικ. 135275 (ΦΕΚ Β' 1751 / 22-5-2017) της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων "Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του" η οποία αποτελεί την εφαρμογή του Βασικού Μέρους του Ιου ΣΔ περί της αρχής ανάκτησης κόστους. Φορείς υλοποίησης: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης/ ΥΠΕΝ (Ειδική Γραμματεία Υδάτων)/ Υπουργείο Εσωτερικών
- Μέτρο με κωδικό M**B0204: Κατάρτιση και εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων (Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, Περιφερειών, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης, Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την υλοποίηση των απαιτήσεων της Απόφασης Αριθμ. οικ. 135275/ΦΕΚ Β' 1751/22-5-2017 της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων "Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την εφαρμογή της αρχής ανάκτησης του κόστους των Υπηρεσιών Ύδατος (Άρθρο 9). Το μέτρο αυτό προτείνεται στα πλαίσια της έκδοσης της Απόφασης Αριθ. οικ. 135275 (ΦΕΚ Β' 1751 / 22-5-2017) της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων "Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του" η οποία αποτελεί την εφαρμογή του βασικού μέτρου του Ιου ΣΔ περί της αρχής ανάκτησης κόστους. Για την υλοποίηση της Απόφασης απαιτείται η εκπαίδευση και κατάρτιση όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Ειδικότερα κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία και υλοποίηση κατάλληλου υλικού και προγράμματος για την ενημέρωση, κατάρτιση και εκπαίδευση του προσωπικού

¹ Τα μέτρα αυτά προτείνονται στα Αναθεωρημένα Σχέδια Διαχείρισης όλων των ΥΔ. Όπου ** είναι ο αριθμός του αντίστοιχου ΥΔ

των εμπλεκόμενων φορέων το οποίο θα επωμιστεί την εφαρμογή της Απόφασης. Το υλικό θα περιλαμβάνει ενδεικτικά, έντυπο και ψηφιακό υλικό, ημερίδες ενημέρωσης και τεχνικής κατάρτισης κ.λπ. Φορείς υλοποίησης: ΥΠΕΝ (Ειδική Γραμματεία Υδάτων)

ΚΕΦ. 3: ΥΔΑΤΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΟΤΑ

3.1.ΓΕΝΙΚΑ

Η πρόσβαση σε καθαρό και οικονομικά προσιτό πόσιμο νερό αποτελεί βασικό δικαίωμα κάθε ανθρώπου, όπως ορίζεται άλλωστε στον Κώδικα Υδάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Αρχές Λισσαβόνας). Αν και έχει σημειωθεί πρόοδος σε όλα τα επίπεδα και η ίδια η Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) έχει επιτύχει σημαντικά βήματα στον τομέα αυτό, έντονη είναι ακόμη η ανησυχία ότι δεν ευνοούνται από τις συγκεκριμένες προσπάθειες όλοι οι τομείς της κοινωνίας.

3.1.1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Η διαχείριση, που σε πολλές χώρες ανά τον κόσμο αναφέρεται επίσημα σαν management, είναι ίσως το σημαντικότερο ζήτημα της ανάπτυξης και χρήσης των έργων υδατικών πόρων. Ο κατάλογος των προβλημάτων των σχετικών με το νερό είναι αληθινά εντυπωσιακός: πλημμύρες, λειψυδρίες, ρύπανση, μόλυνση, υψηλό κόστος ανάπτυξης και βελτίωσης κλπ. Παρ' όλα αυτά χωρίς να υποτιμά κανείς την τεχνική επίλυση αυτών των ζητημάτων, φαίνεται ότι η αντιμετώπιση τους είναι περισσότερο θέμα διαχειριστικής πολιτικής και λήψης των σχετικών αποφάσεων. Αυτό που συχνά αποκαλείται «διαδικασία επίλυσης προβλημάτων» μπορεί να αναγνωρισθεί σαν την διαδικασία διαχείρισης που έχει πολλά, κοινά σημεία με την διαδικασία σχεδιασμού. Η διαχείριση λοιπόν, των υδατικών πόρων συνδέεται στενά με την πολιτική. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι διαχειριστές (managers) πρέπει να είναι πολιτικοί, αλλά ότι πρέπει να είναι ικανοί να εργάζονται σε ένα έντονα πολιτικό περιβάλλον. Επιπλέον πρέπει να έχουν και την αντίστοιχη επιστημονική κατάρτιση, καθώς τα προβλήματα είναι εξειδικευμένα (π.χ. πλημμύρες, ταμιευτήρες, ποιότητα νερού κλπ). Συντομογραφικά, μπορεί να λεχθεί ότι η διαχείριση των υδατικών πόρων περιέχει όλες τις οργανωμένες δραστηριότητες, σχετικά με την ανάπτυξη, διατήρηση, προστασία και τον έλεγχο προστασίας των υδατικών πόρων και των έργων τους, κάτω απ' όλες τις συνθήκες, με την ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος και την αειφορία του πόρου. Η διαχείριση δηλαδή πρέπει να είναι προετοιμασμένη για όλα τα πιθανά συμβάντα και αυτό καθορίζει και τον βαθμό επιτυχία της (Καραβίτης .X-Αγγελίδης Σ., 2005).

Στόχοι διαχείρισης Υδάτινων πόρων

- να προμηθεύσει νερό επαρκούς ποσότητας και κατάλληλης ποιότητας για την ικανοποίηση των πάσης φύσεως αναγκών σε νερό

- να προστατεύσει τους υδατικούς πόρους από τη ρύπανση
- να παρέχει ικανοποιητική προστασία από τα ακραία υδρολογικά φαινόμενα (πλημμύρες - ξηρασίες)
- να μεγιστοποιήσει την αποδοτικότητα των υδατικών πόρων και των σχετικών δραστηριοτήτων, με ταυτόχρονη μέριμνα για τη διατήρηση των αναγκαίων αποθεμάτων στο μέλλον και των περιβαλλοντικών φυσικών δυνατοτήτων για νέες επιλογές (αποφυγή μη αναστρέψιμων επεμβάσεων) (Ν. Μαμάσης, 2011).

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να λάβει σειρά μέτρων προκειμένου να εξασφαλιστεί η ορθολογικότερη διαχείριση των υδατικών πόρων, αλλά και η βελτίωση της ποιότητας του νερού. Οι Ο.Τ.Α. έχουν αποδείξει στη πράξη ότι μπορούν καλύτερα από κάθε άλλον να υλοποιήσουν σχετικές πολιτικές. Ως η πλησιέστερη εξουσία στον πολίτη, μπορούν να τον κινητοποιήσουν καλύτερα ενώ παράλληλα βρίσκονται σε θέση να γνωρίζουν τοπικά προβλήματα και ιδιομορφίες, κάτι που θα αποδειχθεί πολλές φορές χρήσιμο καθώς η διαχείριση των υδατικών αποθεμάτων παρουσιάζει πολλές ιδιαιτερότητες. Άλλα είναι τα προβλήματα σε μία ορεινή περιοχή, άλλα σε μια πεδινή, άλλα στη νησιώτικη ή στην ηπειρωτική, διαφορετικά στην αγροτική και διαφορετικά σε ένα πολεοδομικό συγκρότημα. Άλλου είδους ζήτηση υπάρχει σε μία βιομηχανική περιοχή και άλλου είδους, με έντονη εποχικότητα, στις τουριστικές περιοχές. Μία συνολική κεντρική πολιτική διαχείρισης δεν μπορεί, εκ των πραγμάτων, να γνωρίζει όλες τις τοπικές ιδιαιτερότητες και επομένως η εφαρμογή της θα λειτουργήσει αναγκαστικά με βάση το «μέσο όρο», αφήνοντας ανικανοποίητο μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση κατέχει σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση επαρκούς παροχής πόσιμου νερού. Ως ο κύριος φορέας για το σχεδιασμό των ανθρωπίνων οικισμών και των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων μέσα σε αυτούς, μπορεί να ρυθμίζει θέματα που αφορούν τόσο τη διαθεσιμότητα, όσο και την ποιότητα του νερού (Κατερίνα Μήτση).

3.1.2.ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α.

Ακόμη και σε περιπτώσεις κρίσης, η Τ.Α. δείχνει έναν πολύ υψηλό βαθμό απροθυμίας να επιβάλει μέτρα διαχείρισης των υδατικών πόρων, φοβούμενη πιθανόν τόσο το πολιτικό κόστος, όσο και τις αντιδράσεις της τοπικής κοινωνίας και ελπίζοντας παράλληλα σε κάποια

βροχόπτωση, που θα την απαλλάξει από τη δυσάρεστη αυτή θέση. Οι τοπικοί παράγοντες χάνουν μεγάλο μέρος της δημοτικότητάς τους όταν πρέπει να περιορίσουν ή και να απαγορεύσουν τις επιβαρυντικές βιομηχανικές δραστηριότητες, να επιβάλουν πρόστιμα για τη μη ορθολογική χρήση των υδατικών πόρων, να εφαρμόσουν την απαγόρευση ανέγερσης κατασκευών σε ρέματα για την αποφυγή πλημμυρών, μετατροπής ρεμάτων σε δρόμους ή οικόπεδα, καθαίρεσης κατασκευών σε προστατευόμενους υγρότοπους, και να προβούν σε αυστηρά μέτρα, όσον αφορά στην γεωργική, οικιακή και βιομηχανική χρήση των νερών. Απόρροια αυτών είναι ότι η άμεση ανταπόκριση σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης πολύ σπάνια επιτυγχάνεται. Με λίγες εξαιρέσεις, η στάση της Τ.Α. περιορίζεται στην αντίδραση - θεραπεία και όχι στη διαμόρφωση ενός προληπτικού σχεδίου.

Η διαχείριση των υδατικών αποθεμάτων επιβάλλει πολιτικές, που ξεπερνούν τα διοικητικά όρια των Ο.Τ.Α. Είναι επομένως αναγκαία, στις περισσότερες των περιπτώσεων, η ανάπτυξη διαδημοτικών συνεργασιών και δράσεων με στόχο την αποτελεσματική τους διαχείριση. Υπάρχουν δύο (2) επίπεδα ενσωμάτωσης της διαχείρισης των υδατικών πόρων, στη σφαίρα της Τ.Α., μακροπρόθεσμα. Πρέπει από τη μια να δεσμευτεί, σε μεγαλύτερο βαθμό, στους γειτονικούς της δήμους σχετικά με την, από κοινού, διαχείριση των λεκανών απορροής και από την άλλη να συνεργαστεί με την περιφερειακή και εθνική κυβέρνηση που συντονίζουν τις δραστηριότητες στις περιοχές αυτές (Κατερίνα Μήτση).

Συνοπτικά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Τ. Α. στην υλοποίηση πολιτικών διαχείρισης υδατικών πόρων από την Τ.Α. είναι: α) πολιτικό κόστος, β) θεραπεία και όχι πρόληψη, γ) οι υπερτοπικές επιπτώσεις και συνέπειες.

3.2. ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Υπηρεσίες Ύδατος

Σε εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ (Άρθρο 2, παράγραφος 38), όπως ενσωματώθηκε με το Ν. 3199/2003 (άρθρο 2, παράγραφος κθ), οι υπηρεσίες ύδατος αφορούν όλες τις υπηρεσίες οι οποίες παρέχουν για τα νοικοκυριά, τις δημόσιες υπηρεσίες ή για οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα:

- άντληση, κατακράτηση, αποθήκευση και διανομή επιφανειακών ή υπόγειων υδάτων
- εγκαταστάσεις συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων, οι οποίες στη συνέχεια πραγματοποιούν απορρίψεις στα επιφανειακά ύδατα.

Οι χρήσεις νερού διακρίνονται σ' αυτές για την ύδρευση, την άρδευση, την κτηνοτροφία και τη βιομηχανία.

Στην Ελλάδα η διαχείριση των υδάτων γίνεται από τις ΔΕΥΑ και τους Δήμους (142 ΔΕΥΑ ή υπηρεσίες εντός των Δήμων που καλύπτουν το 40% και 5% αντίστοιχα), ενώ στα δύο μεγάλα μητροπολιτικά κέντρα (Αθήνα και Θεσσαλονίκη) η διαχείριση γίνεται από επιχειρήσεις εισηγμένες στο χρηματιστήριο, όπου το κράτος είναι ο βασικός μέτοχος και καλύπτουν το 55% του πληθυσμού (Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS, 2013).

Σε εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, στο άρθρο 3, παράγραφος 1 της ΚΥΑ αριθ. οικ. 135275/ΦΕΚ Β 1751/22-5-2017 ορίζεται ότι: **Πάροχοι υπηρεσιών ύδατος** είναι οι δημόσιοι και δημοτικοί φορείς, οι Δημόσιοι Οργανισμοί, οι Δημόσιες Επιχειρήσεις, τα Ν.Π.Ι.Δ. και λοιποί φορείς, όπως οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ), η Εταιρεία Ύδρευσης & Αποχέτευσης Πρωτεύουσας (ΕΥΔΑΠ ΑΕ), η Εταιρεία Ύδρευσης & Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (ΕΥΑΘ ΑΕ), η Εταιρεία Παγίων ΕΥΔΑΠ, η Εταιρεία Παγίων ΕΥΑΘ, οι Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΟΕΒ), οι ΟΤΑ Α' βαθμού, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες ύδατος είτε προς άλλους φορείς είτε προς τελικούς χρήστες.

Οι αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή της Οδηγίας 60/2000/ΕΚ ορίστηκαν σύμφωνα με το Ν.3199/2003, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει για την προστασία και τη διαχείριση των Υδάτων και είναι οι παρακάτω:

Σε Εθνικό επίπεδο (οι αρμοδιότητές τους αναλύθηκαν στο κεφ. 3 της παρούσης): Η Εθνική Επιτροπή Υδάτων, το Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων και η Ειδική Γραμματεία Υδάτων

Σε περιφερειακό επίπεδο οι αρμόδιες αρχές είναι:

➤ **Το Συμβούλιο Υδάτων Αποκεντρωμένης Διοίκησης**, το οποίο συνιστάται σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν.3199/03, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 53 του Ν. 4423 (ΦΕΚ Α΄ 182/27-09-2016), σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση και αποτελεί όργανο κοινωνικού διαλόγου και διαβούλευσης για θέματα προστασίας και διαχείρισης των υδάτων. Στην περίπτωση που το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος καταρτίζεται από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση το Συμβούλιο Υδάτων Αποκεντρωμένης Διοίκησης γνωμοδοτεί πριν την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης και εκφράζει τη γνώμη του προς τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης [ή άλλως προς τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατά το άρθρο 28 του Ν. 4325/2015 (ΦΕΚ Α΄ 47)] για κάθε θέμα προστασίας και διαχείρισης των υδάτων που αυτός του υποβάλλει. Επίσης, σε αυτή την περίπτωση, το Συμβούλιο Υδάτων Αποκεντρωμένης Διοίκησης, πριν γνωμοδοτήσει για το Σχέδιο Διαχείρισης, το δημοσιοποιεί προκειμένου το κοινό να πληροφορηθεί το περιεχόμενό του και να συμμετάσχει στη δημόσια διαβούλευση για αυτό, μέσα σε προθεσμία που ορίζει το Συμβούλιο Υδάτων Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

➤ **Οι Διευθύνσεις Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης**, μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την προστασία και διαχείριση των υδάτων. Μετά από την αναδιοργάνωση των υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως αποτέλεσμα των διοικητικών μεταρρυθμίσεων του σχεδίου «Καλλικράτης», οι Δ/νσεις Υδάτων των τέως κρατικών Περιφερειών υπάγονται πλέον στις αντίστοιχες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

➤ **Οι Τεχνικές Υπηρεσίες Δήμων**. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4071/2012 (ΦΕΚ Α΄ 85) «Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ», οι ορεινοί – μειονεκτικοί δήμοι ασκούν επιπλέον, είτε αυτοτελώς είτε σε συνεργασία με την οικεία περιφέρεια ορισμένες αρμοδιότητες, κάποιες από τις οποίες αφορούν τον έλεγχο και τη διαχείριση των υδάτων. Ως ορεινοί – μειονεκτικοί δήμοι εννοούνται οι δήμοι στους οποίους περιλαμβάνονται ως δημοτικές ή τοπικές κοινότητες οι Ο.Τ.Α. που αναφέρονται στην Οδηγία 85/148/ΕΟΚ περί τροποποίησης της Οδηγίας 81/645/ΕΟΚ περί του κοινοτικού καταλόγου των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια της Οδηγίας 75/268/ΕΟΚ συμπεριλαμβανομένων και

των χαρακτηριζομένων ως ορεινών δήμων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87).

3.2.1. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ (ΔΕΥΑ)

Με το Ν. 1069/80 («Περί κινήτρων δια την ίδρυσιν Επιχειρήσεων Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως») ιδρύθηκαν οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.). Στόχος του νόμου ήταν η παροχή οικονομικών κινήτρων για την ίδρυση από τους Δήμους (πλην της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και του Βόλου) επιχειρήσεων ύδρευσης- αποχέτευσης με αυτοτέλεια και ευελιξία για την εκτέλεση των αναγκαίων υποδομών στον τομέα ύδρευσης-αποχέτευσης και επεξεργασίας αστικών υγρών αποβλήτων. Η ίδρυση Δ.Ε.Υ.Α. είναι υποχρεωτική για τους Δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από τους 10.000 κατοίκους, όπως έμμεσα προκύπτει από το άρθρο 13 παρ. 2 του Ν. 1069/80 (ΕΔΕΥΑ, 2010). Οι ΔΕΥΑ, είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση των υδάτων σε επίπεδο δήμου. Με το θεσμικό τους πλαίσιο, (Ν. 1069/80) ανέλαβαν τρεις βασικές υποχρεώσεις: α) Να εξασφαλίσουν πόσιμο νερό επαρκούς ποσότητας και ποιότητας για τους καταναλωτές, β) να καθαρίσουν το χρησιμοποιημένο νερό προκειμένου να το απορρίψουν σε κάποιον αποδέκτη και γ) να διευθετήσουν την απορροή των όμβριων υδάτων με στόχο την αντιπλημμυρική προστασία του αστικού ιστού.

Η ίδρυση και η λειτουργία των Δ.Ε.Υ.Α. είναι ο κυριότερος λόγος που ολοκληρώθηκαν πολλά έργα ύδρευσης- αποχέτευσης και επεξεργασίας υγρών αποβλήτων στη χώρα μας και λειτουργούν με τρόπο ικανοποιητικό, ισοδύναμο με αυτό στις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ. Οι περισσότερες Δ.Ε.Υ.Α. έχουν κατασκευάσει, κατασκευάζουν και λειτουργούν τη στιγμή αυτή εγκαταστάσεις βιολογικών καθαρισμών (περίπου 80) οι οποίες συνέβαλαν στην αποκατάσταση της διαταραγμένης οικολογικής ισορροπίας της χώρας μας. Οι Δ.Ε.Υ.Α. εφαρμόζουν πλήρως την εθνική νομοθεσία και τις Κοινοτικές Οδηγίες για το πόσιμο νερό και οι καταναλωτές τους εγγυημένα πίνουν νερό που ελέγχεται στην ποιότητά του. Επιπλέον, χρησιμοποιούν όλες τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές για τη διαφύλαξη των υδατικών πόρων και τα τελευταία χρόνια κάνουν μεγάλες ενημερωτικές καμπάνιες για την πληροφόρηση του καταναλωτικού κοινού ώστε να αποφεύγει τις σπατάλες νερού. Οι Δ.Ε.Υ.Α. είναι φορείς που εφαρμόζουν την περίφημη αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει", αρχή που η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρεί αρχή-κλειδί για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής της νομοθεσίας και της πολιτικής της για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη.

Η Οδηγία-Πλαίσιο 2000/60/ΕΕ για μία κοινή πολιτική υδάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Οδηγία με σοβαρούς περιβαλλοντικούς στόχους και πρωτοποριακό χαρακτήρα αποτελεί, επίσης, ένα σημαντικό ορόσημο για τις Δ.Ε.Υ.Α. Οι Δ.Ε.Υ.Α. πλέον, και σε αντίθεση με τον ν. 1739/87 που τις θεωρούσε χρήστες και όχι διαχειριστές των υδατικών πόρων, συμμετέχουν σε οργανωμένα και θεσμοθετημένα σχήματα και όργανα διαμόρφωσης και άσκησης της υδατικής πολιτικής της χώρας μας. Επιπλέον, οι Δ.Ε.Υ.Α. θα πρέπει να προσαρμοσθούν στις απαιτήσεις της Οδηγίας όσον αφορά στην ανάκτηση του κόστους του νερού (οικονομικό κόστος, κόστος φυσικών πόρων, περιβαλλοντικό κόστος) με στόχο την προστασία των υδατικών πόρων και την αιεφόρο ανάπτυξη.

Μέχρι το 2010 οι ΔΕΥΑ που υφίσταντο στη χώρα μας ήταν 227. Με τον Ν. 3852/2010 μειώθηκαν σε 142, εξυπηρετώντας πλέον ισάριθμους καλλικρατικούς δήμους στα όρια των οποίων δραστηριοποιούνται οι νέες Δ.Ε.Υ.Α., οι οποίες, εξυπηρετούν περίπου 5.125.618 κατοίκους (Δ. Βορίσης).

3.2.2.ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΕΓΓΕΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ (ΟΕΒ)

Οι Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων είναι ανεξάρτητα ΝΠΙΔ που συστάθηκαν βάσει του Ν.Δ. 3881/1958 (ΦΕΚ 181Α). Διακρίνονται σε **Τοπικούς Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ)**, που είναι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις – φορείς διαχείρισης έργων για τη διανομή των υδάτων άρδευσης και σε **Γενικούς Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (ΓΟΕΒ)**. Οι ΤΟΕΒ υπάγονται ανά Περιφέρεια σε ΓΟΕΒ.

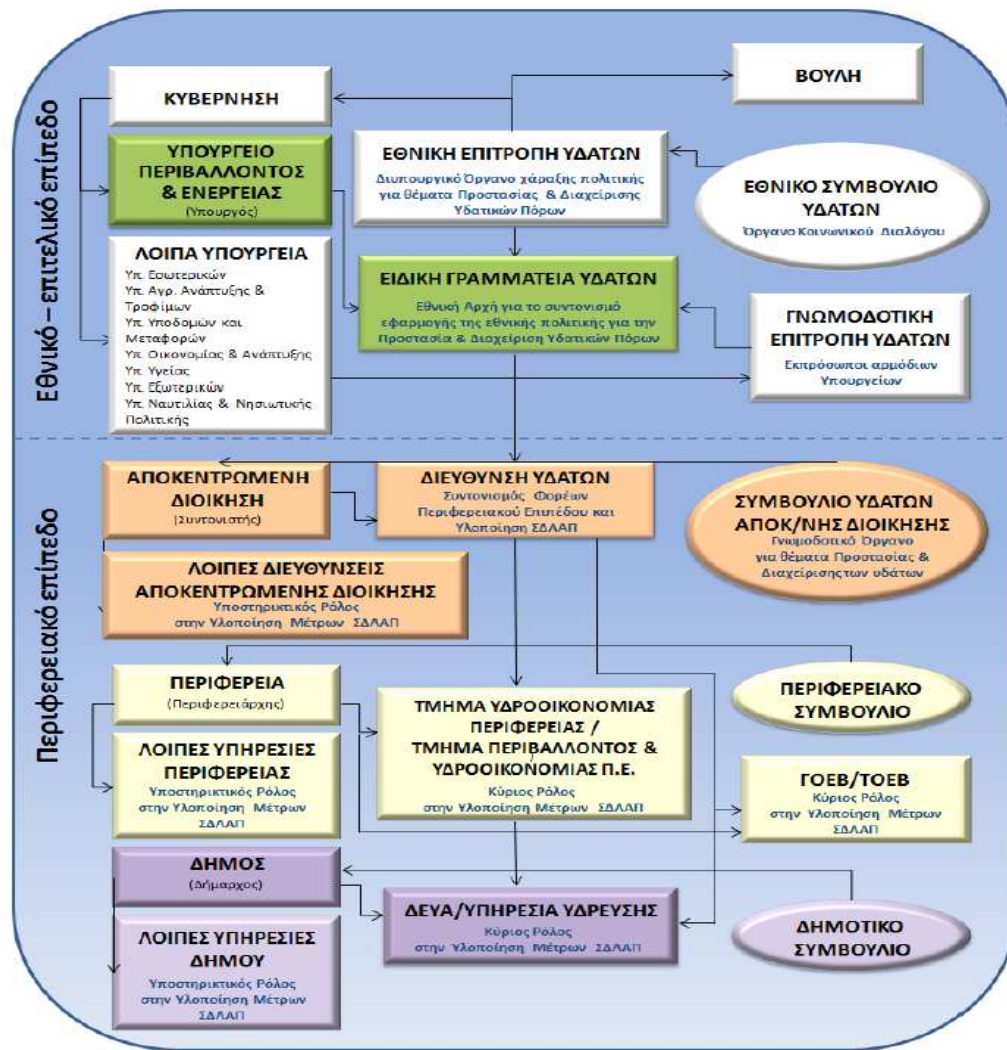
Τα **εγχειοβελτιωτικά έργα** έχουν σκοπό την εξασφάλιση και εξοικονόμηση νερού για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών των καλλιεργειών, την ορθολογική διαχείριση των εδαφοϋδατικών πόρων, τη μέριμνα για την ποιότητα των αρδευτικών νερών και την προστασία του εδάφους. Στόχος των εγχειοβελτιωτικών έργων είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των καλλιεργειών και τελικά η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής εκμετάλλευσης στην Ελλάδα μέσω των αρχών της αιεφορικής γεωργίας. Οι αρμοδιότητες διοίκησης, λειτουργίας και συντήρησης των εγχειοβελτιωτικών έργων έχουν μεταβιβαστεί στους ΟΕΒ με αποφάσεις Υπουργού, Νομάρχη κ.λπ. και δεν μεταβιβάζονται παραδίδονται στους Δήμους τα εγχειοβελτιωτικά έργα όταν ολοκληρώνονται.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. 3, παρ. 5, του άρθρου 94 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α΄) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα

Καλλικράτης», από 1-1-2011 μεταφέρεται στους δήμους, όπου εδρεύουν, η άσκηση εποπτείας των Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ). Έτσι, οι Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων ανήκαν στους Δήμους – οι Γενικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων στην Περιφέρεια. Με τις προωθούμενες διατάξεις περί Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (Άρθρο 46 - Νόμος 4456/2017 - Ρυθμίσεις θεμάτων έργων και οργανισμών εγγείων βελτιώσεων) επιδιώκεται η ρύθμιση θεμάτων σχετικά με την εποπτεία των Οργανισμών κι έτσι όλες οι αρμοδιότητες τώρα μεταφέρονται στην αιρετή Περιφέρεια. Στόχος της συγκεκριμένης τροποποιημένης νομοθεσίας είναι η αξιοποίηση των εγχειοβελτιωτικών έργων με ταυτόχρονη ανάδειξη των γεωργικών περιοχών της επικράτειας, με γνώμονα τον σεβασμό στο περιβάλλον.

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι τα όρια δικαιοδοσίας πολλών ΤΟΕΒ εκτείνονται σε παραπάνω τους ενός Δήμους και τα μέλη ενός ΤΟΕΒ μπορεί να είναι δημότες διαφορετικών Δήμων δημιουργώντας έτσι χωροταξικό πρόβλημα. Επιπλέον, με την μέχρι τώρα εφαρμογή της συγκεκριμένης δομής της αυτοδιοίκησης παρατηρούνταν δυσλειτουργίες σχετικές με την εποπτεία των ΤΟΕΒ από τους Δήμους καθώς οι δομές και το προσωπικό των Δήμων δεν μπορούσαν να καλύψουν επαρκώς τον διοικητικό, τεχνικό και οικονομικό έλεγχο των ΤΟΕΒ.

Εξαιτίας όλων αυτών των σοβαρών ζητημάτων λοιπόν, αποσαφηνίζεται η εποπτεία και ο έλεγχος των εν λόγω Οργανισμών, εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες που ασκούν οι Περιφέρειες για θέματα εγχειοβελτιωτικών και καθορίζεται η άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών .

Σχήμα 2: Σχηματική απεικόνιση των αρμόδιων αρχών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (Πηγή: ΥΠΕΝ/1^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ του ΥΔ Αττικής).

ΚΕΦ. 4: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ

4.1. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ

Η πολιτική συνοχής είναι η βασική πολιτική επενδύσεων της ΕΕ. Στοχεύει όλες τις περιφέρειες και τις πόλεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να στηρίξει τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την οικονομική ανάπτυξη, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών. Καθορισμός των σωστών στόχων Η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες για να συντάξουν συμβάσεις εταιρικής σχέσης και επιχειρησιακά προγράμματα, περιγράφοντας τις επενδυτικές προτεραιότητες και τις αναπτυξιακές τους ανάγκες. Διαχειριστικές αρχές στα Κράτη Μέλη διαχειρίζονται τα προγράμματα και επιλέγουν τα επιμέρους έργα. Κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2014–2020, θα επενδυθούν 349 δισεκατ. EUR σε ευρύ φάσμα τομέων, από την επιχειρηματική στήριξη υποδομών, από την αστική αναγέννηση έως τον πολιτισμό και τις κοινωνικές υποδομές.

4.2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η πολιτική συνοχής έχει ισχυρό αντίκτυπο σε πολλούς τομείς. Οι επενδύσεις βοηθούν να υλοποιηθούν πολλοί στόχοι πολιτικής της ΕΕ. Επίσης, συμπληρώνει εκείνες που σχετίζονται με την εκπαίδευση, την απασχόληση, την ενέργεια, το περιβάλλον, την ενιαία αγορά, την έρευνα και καινοτομία. Συγκεκριμένα η πολιτική συνοχής παρέχει το απαραίτητο επενδυτικό πλαίσιο και τη στρατηγική για την υλοποίηση των συμφωνημένων μας αναπτυξιακών στόχων (Στρατηγική «Ευρώπη 2020»). Μέχρι το 2020 η ΕΕ στοχεύει να υλοποιήσει πέντε συγκεκριμένους στόχους – σε απασχόληση, καινοτομία, εκπαίδευση, κοινωνική ένταξη και κλίμα/ενέργεια. Το κάθε Κράτος Μέλος έχει υιοθετήσει τους δικούς του εθνικούς στόχους σε αυτούς τους τομείς. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι και να αντιμετωπιστούν οι ποικίλες αναπτυξιακές ανάγκες σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ, έχουν τεθεί κατά μέρος ~352 δισεκατομμύρια EUR – σχεδόν το ένα τρίτο του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ – για την πολιτική συνοχής για την περίοδο 2014-2020. Η πολιτική συνοχής στηρίζει την Ευρωπαϊκή αλληλεγγύη Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής συγκεντρώνεται στις λιγότερο ανεπτυγμένες Ευρωπαϊκές χώρες και

περιφέρειες ώστε να τις βοηθήσει να φτάσουν στο επίπεδο των άλλων χωρών και να μειωθούν οι οικονομικές, κοινωνικές και εδαφικές διαφορές οι οποίες εξακολουθούν να υφίστανται στην ΕΕ.

Η Πολιτική συνοχής έχει θεσπίσει 11 θεματικούς στόχους που στηρίζουν την ανάπτυξη για την περίοδο 2014-2020. Η επένδυση του ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) θα στηρίζει και τους 11 στόχους, αλλά οι στόχοι 1-4 αποτελούν τις βασικές προτεραιότητες για επένδυση. Οι κύριες προτεραιότητες του ΕΚΤ είναι οι στόχοι 8-11, μολονότι το ταμείο στηρίζει επίσης και τους στόχους 1-4. Το ταμείο συνοχής στηρίζει τους στόχους 4-7 και 11.

Θεματικοί Στόχοι

1. Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας
2. Βελτίωση της πρόσβασης σε τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ), και χρήση και ποιότητα αυτών
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ
4. Στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα
5. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων
6. Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος, και προώθηση της αποδοτικής χρήσης πόρων
7. Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και βελτίωση των υποδομών δικτύων
8. Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης, και στήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και όλων των διακρίσεων
10. Επενδύσεις στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση
11. Βελτίωση της αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης.

4.3. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η πολιτική συνοχής *απαρτίζεται από* τρία βασικά ταμεία: το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Αυτά παρέχουν συνολικά χρηματοδότηση για σχεδόν τα τρία τέταρτα των 480 δισεκατ. EUR των επενδύσεων που πραγματοποιούνται δυνάμει της εν λόγω πολιτικής, ενώ η υπόλοιπη χρηματοδότηση προέρχεται από εθνική συγχρηματοδότηση. Η πολιτική συνοχής υλοποιείται μέσω τριών βασικών ταμείων (ESIF).

- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ): στοχεύει να δυναμώσει την περιφερειακή οικονομική και κοινωνική συνοχή, επενδύοντας σε τομείς που ενισχύουν την ανάπτυξη για να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας. Το ΕΤΠΑ χρηματοδοτεί επίσης έργα διασυνοριακής συνεργασίας.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ): επενδύει σε ανθρώπους, και στοχεύει στη βελτίωση των ευκαιριών για απασχόληση και εκπαίδευση. Επίσης έχει σκοπό να βοηθήσει μη-προνομιούχα άτομα που διατρέχουν τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.
- Το Ταμείο Συνοχής: επενδύει στην πράσινη και βιώσιμη ανάπτυξη και βελτιώνει τη συνδεσιμότητα στα Κράτη Μέλη που έχουν ΑΕΠ κάτω από το 90% του μέσου όρου της ΕΕ-27. Μαζί με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), αποτελούν τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ). Οι πηγές χρηματοδότησης των έργων διαχείρισης υδατικών πόρων προέρχονται κυρίως από το Ταμείο συνοχής.

Διοχέτευση των ταμείων

Οι διαχειριστικές αρχές επιλέγουν τα επιμέρους έργα. Αν το συνολικό κόστος ενός έργου υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια EUR, υπόκειται στην έγκριση της Επιτροπής. Η Επιτροπή διαθέτει τη χρηματοδότηση στην αρχή κάθε έτους για να επιτρέψει στις χώρες να αρχίσουν να τα επενδύουν στα προγράμματα. Η Επιτροπή καταβάλλει την πιστοποιημένη από τους εθνικούς φορείς δαπάνη. Τα προγράμματα βρίσκονται υπό συνεχή επιτήρηση. Αυτή περιλαμβάνει επιτόπιους οικονομικούς και άλλους ελέγχους από την Επιτροπή και το Κράτος Μέλος. Και οι δυο πρέπει να υποβάλουν αναφορές σε όλη την 7-ετή περίοδο του προϋπολογισμού.

4.4.ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ - ΤΙ ΝΕΟ ΥΠΑΡΧΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020

Για την Πολιτική Συνοχής της περιόδου 2014-2020 δόθηκε μεγαλύτερη σημασία στους παρακάτω στόχους:

- Ενισχυμένη βαρύτητα στα αποτελέσματα: Σαφέστεροι και μετρήσιμοι στόχοι για βελτιωμένο επίπεδο λογοδοσίας.
- Απλούστευση: Μια δέσμη κανόνων για πέντε ταμεία.
- Συνθήκες: Θέσπιση συγκεκριμένων προϋποθέσεων πριν από τη διοχέτευση της χρηματοδότησης.
- Ενισχυμένη αστική διάσταση και αγώνας υπέρ της κοινωνικής ένταξης: θα οριστεί το κατώτατο ποσό του ΕΤΠΑ που θα διατεθεί για ολοκληρωμένα έργα στις πόλεις, και του ΕΚΤ για τη στήριξη των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων.
- Σύνδεσμος με την οικονομική μεταρρύθμιση: η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να αναστείλει τη χρηματοδότηση ενός Κράτους Μέλους το οποίο δεν συμμορφώνεται με τους οικονομικούς κανόνες της ΕΕ.

Κατά την περίοδο 2014–2020 θεσπίστηκαν αρκετά μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας των επενδύσεων:

- Οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες, δηλαδή οι προϋποθέσεις που συνοδεύουν τα προγράμματα με τις οποίες αντιμετωπίζονται τα βασικά συστημικά εμπόδια για αποτελεσματικές δημόσιες επενδύσεις. Τα μέτρα αυτά έχουν οδηγήσει στην επιτάχυνση των εν εξελίξει μεταρρυθμίσεων και στην έναρξη επιπλέον μεταρρυθμίσεων. Έχουν επίσης ενισχύσει τη διοικητική ικανότητα για την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, τις κρατικές ενισχύσεις, την περιβαλλοντική νομοθεσία και την καταπολέμηση των διακρίσεων.
- Η ευφυής εξειδίκευση, που αποτελεί την πλέον ολοκληρωμένη και αποκεντρωμένη πολιτική για την καινοτομία και τη βιομηχανία στην Ευρώπη σήμερα. Αποτελεί το σημείο σύνδεσης των βασικών συντελεστών —της ερευνητικής κοινότητας, των επιχειρήσεων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, των δημόσιων αρχών και της κοινωνίας των πολιτών —με στόχο

την παροχή στήριξης με βάση το τοπικό δυναμικό και τις ευκαιρίες της αγοράς. Σκοπός είναι η επίτευξη κρίσιμης μάζας, καινοτομίας και η αναβάθμιση στην αξιακή αλυσίδα.

- Μεγαλύτερη έμφαση στα αποτελέσματα, που σημαίνει ότι τα προγράμματα πρέπει να καθορίζουν συγκεκριμένους επιμέρους στόχους, οι οποίοι θα μετρουσιώνονται σε σαφείς δείκτες αποτελεσμάτων με σκοπούς και όρια αναφοράς. Τακτικές εκθέσεις δείχνουν κατά πόσον τα προγράμματα επιτυγχάνουν τους στόχους τους, ενώ οι βασικοί δείκτες μπορούν να παρακολουθούνται επιγραμματικά σε ανοιχτή πλατφόρμα δεδομένων για να ελέγχεται η πρόοδός τους.

4.4.1. ΟΙ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΕΣ

Η αποτελεσματικότητα των δημόσιων επενδύσεων και η διάρκεια των αποτελεσμάτων εξαρτώνται από τη θέσπιση των κατάλληλων συνθηκών. Τα μη υγιή πλαίσια πολιτικής καθώς και οι κανονιστικές, διοικητικές και θεσμικές αδυναμίες συνιστούν μείζονα συστημικά εμπόδια, που παρεμποδίζουν τις αποτελεσματικές και αποδοτικές δημόσιες δαπάνες. Επομένως, είναι εξαιρετικά σημαντικό να προσδιοριστούν και να αντιμετωπιστούν αυτές οι αδυναμίες στην αρχή της προγραμματικής περιόδου (ΕΔΕΤ/ΕΕ).

Για αυτόν τον λόγο, μια ουσιαστική μεταρρύθμιση των ΕΔΕΤ για την προγραμματική περίοδο 2014–2020 ήταν η πρόβλεψη των εκ των προτέρων **αιρεσιμοτήτων** (ΕκΠΑ), δηλ προϋποθέσεων οι οποίες πρέπει να ισχύουν για να προχωρήσει κάποιο έργο. Κύριος σκοπός αυτών των προϋποθέσεων, είναι να συνδράμουν όλα τα κράτη μέλη αλλά και τις περιφέρειές τους ώστε να αντιμετωπίσουν ζητήματα, που η προηγούμενη εμπειρία κατέδειξε ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων των ταμείων. Οι εν λόγω αρχές (προϋποθέσεις) θα μπορούσαν να αφορούν, για παράδειγμα, την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ, τη χρηματοδότηση στρατηγικών έργων της ΕΕ ή τη διοικητική αξιολόγηση και τη θεσμική ικανότητα. Αυτές οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες καλύπτουν τους περισσότερους τομείς επενδύσεων: βελτιώσεις των περιφερειακών στρατηγικών στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας (Ε&Κ), καθώς και στρατηγικά σχέδια, που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, τους ενεργειακούς πόρους, τον τομέα των μεταφορών, την κοινωνικοοικονομική ένταξη, τις υπηρεσίες υγείας, την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Αν δεν υπήρχαν οι εκ των προτέρων

αιρεσιμότητες, οι μεταρρυθμίσεις μπορεί να μην είχαν συντελεστεί ή μπορεί να είχαν συντελεστεί με πολύ βραδύτερο ρυθμό (7^η Έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2017).

4.5. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΑ

Η στήριξη της πολιτικής συνοχής επικεντρώνονταν στο περιβάλλον από το 1989. Μαζί με τις μεταφορές, πρόκειται για έναν από τους τομείς πολιτικής που είναι επιλέξιμοι για χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής, επειδή είναι σημαντικό να υπάρχουν κοινά περιβαλλοντικά πρότυπα στην ΕΕ τόσο για την υγεία των ανθρώπων όσο και για την προστασία του οικοσυστήματος (7^η Έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2017). Η πολιτική συνοχής της ΕΕ στηρίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της προώθησης φιλικών προς το περιβάλλον και καινοτόμων καθαρών τεχνολογιών διαχείρισης των υδάτων και λυμάτων, καθώς και μέτρων που στοχεύουν την προστασία του αέρα, της βιοποικιλότητας και της φύσης.

Τα διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία της ΕΕ βοηθούν στην προστασία και διατήρηση των φυσικών αγαθών όπως είναι τα ύδατα, η φύση και η βιοποικιλότητα, ο καθαρός αέρας και οι πρώτες ύλες. Αυτό συμπεριλαμβάνει επενδύσεις στις απαραίτητες υποδομές για τη διαχείριση λυμάτων και τη διαχείριση αποβλήτων (όπως είναι η ανακύκλωση), καθώς επίσης μέτρα για την παρακολούθηση της κατάστασης του περιβάλλοντος ή την ανάπτυξη πράσινων υποδομών. Με τον τρόπο αυτό, το περιβάλλον αντιπροσωπεύει μια πηγή οικονομικής ανάπτυξης και νέων ευκαιριών απασχόλησης.

Όσον αφορά τη διαχείριση των υδάτων, στην οποία διατίθενται περίπου 15 δισεκατομμύρια ευρώ, το μεγαλύτερο μέρος του διαθέσιμου προϋπολογισμού θα διατεθεί στις υποδομές επεξεργασίας λυμάτων, στα κράτη μέλη που εξακολουθούν να πρέπει να καλύψουν τις βασικές ανάγκες στον τομέα αυτό. Περιλαμβάνει την κατασκευή ή την αναβάθμιση των σχεδίων επεξεργασίας λυμάτων και των αποχετευτικών δικτύων, αλλά και τη διαχείριση της ιλύος των λυμάτων. Οι περαιτέρω επενδύσεις θα συμβάλουν στη διαθεσιμότητα και ασφάλεια των υπηρεσιών πόσιμου νερού και στη διαχείριση και διατήρηση των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της επαναχρησιμοποίησης του νερού («Περιβάλλον και Αποδοτική χρήση των πόρων»-ΕΕ). Περίπου 5,5 δισ. Ευρώ διατίθενται για τη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της υποδομής επεξεργασίας βασικών αποβλήτων στις περιφέρειες με βασικές ανάγκες. Οι επενδύσεις αυτές είναι σύμφωνες με την ιεράρχηση

των αποβλήτων και βασίζονται σε εθνικά και περιφερειακά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων. Επιπλέον, η πολιτική συνοχής επενδύει στην καινοτομία και στηρίζει τις ΜΜΕ για την επίτευξη των στόχων μιας κυκλικής οικονομίας.

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση των επενδύσεων στον τομέα του ύδατος και των αποβλήτων κατά την περίοδο 2007-2013 κατέδειξε ότι η πολιτική συνοχής συνέβαλε σημαντικά στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για τα ύδατα και τα απόβλητα σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ13 και στα κράτη μέλη της ΕΕ των 15. Χάρη στις επενδύσεις σε απόβλητα, ο ρυθμός ανακύκλωσης αυξήθηκε σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ-13. Τα έργα για το νερό βελτίωσαν την παροχή πόσιμου νερού για τουλάχιστον 4 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ και συνέβαλαν στην καλύτερη επεξεργασία λυμάτων για περισσότερους από 7 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ. Τα επιτεύγματα σε σχέση με την παροχή νερού και την επεξεργασία λυμάτων περιλαμβάνουν:

- επιπλέον 5,9 εκατομμύρια άτομα συνδέθηκαν με νέα ή βελτιωμένη παροχή καθαρού πόσιμου νερού,
- επιπλέον 6,9 εκατομμύρια άτομα συνδέθηκαν σε νέες ή αναβαθμισμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (7^η Έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2017).

4.6 ΕΣΠΑ 2014-2020

Το ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020 αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΥΠΟΑΤ, 2016).

ΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΕΣΠΑ: «Συμβολή στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρεφή, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.». Μέσω της υλοποίησης του ΕΣΠΑ επιδιώκεται η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της χώρας που συνετέλεσαν στην εμφάνιση της οικονομικής κρίσης αλλά και των προβλημάτων, οικονομικών και κοινωνικών, που αυτή δημιούργησε. Επίσης, το ΕΣΠΑ 2014-2020 καλείται

να συνδράμει στην επίτευξη των εθνικών στόχων έναντι της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στόχος της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι η προαγωγή μιας ανάπτυξης:

- έξυπνης, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία,
- βιώσιμης, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, και
- χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελείται από 20 Προγράμματα, από τα οποία τα 7 είναι Τομεακά και τα 13 Περιφερειακά. Τα Τομεακά Προγράμματα αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα. Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας.

Τομεακά ΕΠ: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ), Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα», Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια», Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) σε εθνικό επίπεδο, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας».

Από αυτά τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα ,έχουν ενδιαφέρον για την διαχείριση των υδάτων, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) το Πρόγραμμα «Αγροτικής Ανάπτυξης» (ΠΑΑ) και ενδεχομένως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας».

Περιφερειακά Προγράμματα: Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Ιόνια Νησιά, Ήπειρος, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα, Αττική, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Κρήτη, Νότιο Αιγαίο (ΕΣΠΑ 2014-2020).

4.7. ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΑ Ε.Π. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ 2014 – 2020 – ΤΟΜΕΑΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Για τις επενδύσεις στο τομέα των υδατικών πόρων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα 2014 - 2020 θα πρέπει να διασφαλίζεται η ύπαρξη: (α) τιμολογιακής πολιτικής για το νερό που θα παρέχει επαρκή κίνητρα της χρήστες για την αποδοτική χρήση υδατικών πόρων και (β) μιας επαρκούς συνεισφοράς των διαφορών χρήσεων του νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης σε ποσοστό που θα καθορισθεί στα εγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών, για επενδύσεις που υποστηρίζονται από Προγράμματα (ΠΕΠ Πελοποννήσου). Τα κριτήρια εκπλήρωσης των ανωτέρων αιρεσιμοτήτων ήταν:

1. Σε τομείς που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής, το Κράτος Μέλος να έχει διασφαλίσει τη συνεισφορά των επιμέρους χρήσεων νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών νερού ανά τομέα, σύμφωνα με το Άρθρο 9, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, λαμβάνοντας υπόψη, όπου απαιτείται, των κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών επιπτώσεων της αποκατάστασης καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες της περιφέρειας ή των περιφερειών τις οποίες αφορά.
2. Η έγκριση σχεδίου διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού για την περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ

Η τελική διαμόρφωση και έγκριση της τιμολογιακής πολιτικής για την ύδρευση έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί έως τις 30/4/2016 και για τις λοιπές χρήσεις ύδατος μέχρι 30/9/2016, όμως εξασφαλίστηκε αυστηρή παράταση ολοκλήρωσης της αναθεώρησης των Σχεδίων, έως το τέλος του 2017.

Πράγματι η χώρα μας κατάφερε και εκπλήρωσε τις ανωτέρω αιρεσιμότητες με την υπογραφή της ΚΥΑ για την τιμολογιακή πολιτική όλων των χρήσεων νερού (ΥΑ Αριθ. οικ. 135275/ ΦΕΚ 1751β/22-5-17 «Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του») και την έγκριση των δεκατεσσάρων (14) Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (ΣΔΛΑΠ) τα οποία εκδόθηκαν όλα σε ΦΕΚ στις 29/12/2017 και ισχύουν μέχρι την επόμενη αναθεώρησή τους, ήτοι το 2021.

Η αποτυχία ολοκλήρωσης των Σχεδίων θα προκαλούσε εφαρμογή της ποινής της αιρεσιμότητας, με αποτέλεσμα την απώλεια πόρων του ΕΣΠΑ, ύψους περίπου 2,5 δις ευρώ στους τομείς της ύδρευσης, της άρδευσης και της αποχέτευσης. Με την ανάρτηση των Σχεδίων εκπληρώθηκε η δέσμευση της Ελληνικής Πολιτείας απέναντι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ταυτόχρονα επικαιροποιείται το θεσμικό στρατηγικό εργαλείο για την αειφόρο διαχείριση των υδάτων (Ηλ. Εφημερίδα CAPITAL, 2018).

4.8. ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Με προϋπολογισμό ύψους 454 δισεκατ. EUR για την περίοδο 2014-20, τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) αποτελούν το βασικό επενδυτικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα ΕΔΕΤ συνδυάζουν πέντε ταμεία: το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

Για την περίοδο 2014-2020, τα ΕΔΕΤ, μέσω 20 εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων, εκχώρησαν στην Ελλάδα 20,38 δισεκατ. EUR. Με εθνική συνεισφορά ύψους 4,6 δισεκατ. EUR, η Ελλάδα διαθέτει συνολικό προϋπολογισμό 24,98 δισεκατ. EUR που θα επενδυθεί σε διάφορους τομείς, από τη δημιουργία θέσεων εργασίας καθώς και ανάπτυξης μέχρι την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και την ενθάρρυνση της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και της ανάπτυξης υποδομών στον τομέα των μεταφορών και της ενέργειας (ΠΕΠ Αττικής 2014-2020).

ΤΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ ΤΩΝ ΕΔΕΤ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ:

- Θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα και την εξωστρεφή επιχειρηματικότητα.
- Θα προωθήσουν τη βιώσιμη και ποιοτική απασχόληση, την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας.
- Θα αντιμετωπίσουν τα διαρθρωτικά προβλήματα στην αγορά εργασίας (με τη βελτίωση του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης και μετάβασης στην αγορά εργασίας, καθώς και την προώθηση της ενεργητικής ένταξης).
- Θα βελτιώσουν τη μετάβαση προς μια φιλική προς το περιβάλλον οικονομία (προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης, αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων, προώθηση της ανακύκλωσης και προστασία των υδάτινων πόρων).
- Θα αναπτύξουν το εθνικό σύστημα μεταφορών και θα προωθήσουν τις συνδυασμένες μεταφορές.
- Θα ενισχύσουν τη θεσμική ικανότητα και την αποτελεσματικότητα των δημοσίων αρχών και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Συνέργειες με τα ΠΕΠ: Στα ΠΕΠ προβλέπονται και χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ παρεμβάσεις οι οποίες προωθούν και υλοποιούν την Στρατηγική για το Περιβάλλον. Ειδικότερα, ανά Θεματικό Στόχο (ΘΑ) ισχύουν τα ακόλουθα:

- στον ΘΣ4 των ΠΕΠ εντάσσονται παρεμβάσεις που σχετίζονται με έργα φύσης – βιοποικιλότητας και ποιότητας ατμόσφαιρας, και δράσεις για την κλιματική αλλαγή.
- στο πλαίσιο του ΘΣ5, στο ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ προκρίνεται το μεγάλο αντιπλημμυρικό έργο της Εσχατιάς (Αττική) και η αντιπλημμυρική προστασία της πόλης της Άρτας καθώς και τα σχέδια πλημμυρών.
- στο πλαίσιο του ΘΣ6, όσον αφορά την ύδρευση, στο ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ εντάσσονται ήδη δρομολογημένα έργα ύδρευσης (δεν περιλαμβάνονται τα έργα που αφορούν στο Π.Α.Α.). Λοιπά έργα ύδρευσης (αποκατάσταση δικτύων, διαρροές, ενίσχυση ύδρευσης κλπ), και έργα που αναφέρονται στα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής των Υδατικών Διαμερισμάτων της περιοχής ευθύνης των Περιφερειών, χρηματοδοτούνται από τον ΘΣ6 των ΠΕΠ (ΕΤΠΑ). Στον ΘΣ6 των ΠΕΠ εντάσσονται επίσης επιλεκτικά και ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, παρεμβάσεις που αφορούν στη διαχείριση στερεών αποβλήτων (κυρίως

διαλογή στην πηγή, επεξεργασία αποβλήτων), στον θόρυβο, στην ποιότητα της ατμόσφαιρας, καθώς και στη χωροταξία και πολεοδομία, με δυναμική αξιοποίηση των εργαλείων που συνδέονται με την Ολοκληρωμένη Χωρική Παρέμβαση (ΟΧΠΑ). Σε κάθε περίπτωση, καλύπτονται συμπληρωματικά από τα ΠΕΠ ανελαστικές υποχρεώσεις της χώρας στο ΕΠεΚ και η υποστήριξη κεντρικών πολιτικών που απορρέουν από τοπικές ανάγκες όπως φύση, δράσεις διαχείρισης υδατικών πόρων κλπ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα βάσει του στόχου «Επενδύσεις για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση»).

Για την παρακολούθηση της εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) του ΕΣΠΑ 2014-2020 καθώς και για την έγκριση της εξειδίκευσής τους, προβλέπεται η συγκρότηση των Επιτροπών Παρακολούθησης (ΕπΠα) σύμφωνα με το άρθρο 24 του Νόμου 4314/2014. Η ΕπΠα του κάθε ΕΠ αποτελείται από εκπροσώπους της Διαχειριστικής Αρχής του Επιχειρησιακού Προγράμματος, της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, της Αρχής Πιστοποίησης, των επιτελικών ή άλλων υπηρεσιακών δομών του τομέα πολιτικής του οικείου προγράμματος, εκπροσώπους των ενδιαμέσων φορέων που διαχειρίζονται τμήματα του προγράμματος, εκπροσώπους δημόσιων αρχών και αρμόδιων φορέων για θέματα προώθησης της κοινωνικής ένταξης, ισότητας των φύλων, καταπολέμησης των διακρίσεων, του περιβάλλοντος, πολιτισμού, τουρισμού, κρατικών ενισχύσεων, έρευνας και καινοτομίας, υγείας, αγροτικής ανάπτυξης, δημόσιας διοίκησης, τοπικής αυτοδιοίκησης, εκπροσώπους της ΕΝΠΕ και ΚΕΔΚΕ, της ΜΟΔ ΑΕ, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και αντιπροσωπευτικών μη κυβερνητικών οργανώσεων. Στην ΕπΠα του ΕΠ συμμετέχουν, επίσης, με συμβουλευτική ιδιότητα, εκπρόσωποι της Αρχής Ελέγχου, της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΣΠΑ 2014-2020, Επιτροπές Παρακολούθησης)

4.9. ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΟΥΣ ΟΤΑ

Πρόγραμμα ΥΜΕΠΕΡΑΑ (Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη).

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ), το οποίο εγκρίθηκε από την Ε. Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2014 με την C(2014) 10160 final/18-12-2014 Απόφασή της, αποτελεί το κύριο μέσο για

την επίτευξη των εθνικών στόχων του ΕΣΠΑ 2014-2020 για τους δύο τομείς Μεταφορών και Περιβάλλοντος. Το Πρόγραμμα, το οποίο δομείται σε 16 Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.) συγχρηματοδοτείται από πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) (1.155,18 εκατ. €) και πόρους του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ) (3.178,74 εκατ. €). Η συνολική συγχρηματοδοτούμενη Δαπάνη του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ ανέρχεται σε 5.186.66 εκατ €. Εξ αυτών 2.749.703.696 € αφορούν σε δράσεις του Τομέα Υποδομών Μεταφορών (Α.Π. 1 έως 9), 2.341.556.554 € σε δράσεις του Τομέα Περιβάλλοντος (Α.Π. 10 έως 14) και 94.733.196 € σε δράσεις Τεχνικής Βοήθειας (Α.Π. 15 και 16) (Ετήσια Έκθεση ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ, 2015)

Τομέας Περιβάλλοντος: Για τον τομέα του Περιβάλλοντος, οι στρατηγικοί στόχοι και οι βασικές προτεραιότητες του τομέα Περιβάλλοντος του Προγράμματος, είναι η εκπλήρωση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ε.Ε. στους τομείς των Αποβλήτων και των Υδάτων. Βασικές προτεραιότητες οι οποίες ιεραρχούνται με βασική προτεραιότητα τη συμμόρφωση με το Ευρωπαϊκό Περιβαλλοντικό Κεκτημένο (ΕΠεΚ) όπως:

- Η βελτίωση και διασφάλιση του πλαισίου ορθολογικής και αειφόρου διαχείρισης των υδατικών πόρων της Χώρας.
- Η προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων . Η βελτίωση της ποιότητας και της επάρκειας των υδατικών πόρων .
- Η πρόληψη παραγωγής αποβλήτων
- Η προετοιμασία προς επαναχρησιμοποίηση.
- Η χωριστή συλλογή και ανακύκλωση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της κομποστοποίησης.
- Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, με βάση το Εθνικό και τα επικαιροποιημένα Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ).
- Η βελτίωση της διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων και της περιβαλλοντικής αποκατάστασης ρυπασμένων χώρων από βιομηχανικά - επικίνδυνα απόβλητα.
- Η βελτίωση της συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων κατά κατηγορία Οικισμών.

Ένας από τους στρατηγικούς στόχους του προγράμματος του ΥΜΕΠΕΡΑΑ είναι η διασφάλιση της ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας καθώς και η

βελτίωση της ποιότητας και της επάρκειας των αποθεμάτων με ταυτόχρονη μείωση των διαρροών.

Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Τροποποίηση του άρθρου 13 του ν. 1069/1980: Όπως είναι γνωστό υφίσταται το πρόβλημα της υδροδότησης οικισμών με ανεπαρκείς ποσότητες και επιβαρυνμένης ποιότητας νερό, το οποίο σε πολλές περιπτώσεις, δεν πληροί τα όρια της Οδηγίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εδώ πρέπει να συνυπολογιστεί το γεγονός ότι οι ανάγκες υδρευτικών έργων έχουν πολλαπλασιαστεί, καθώς οι υφιστάμενες υποδομές ύδρευσης έχουν ήδη ολοκληρώσει την 40ετία που αποτελεί τον κύκλο ζωής και την περίοδο σχεδιασμού ενός υδρευτικού έργου στη χώρα μας. Τα δίκτυα αποχέτευσης επίσης, ορισμένες φορές φθάνουν ακόμη και στην Τουρκοκρατία. Προκειμένου, λοιπόν, να δοθεί διέξοδος στις ΔΕΥΑ να εκτελέσουν τα σημαντικά και απαραίτητα έργα ύδρευσης και αποχέτευσης στις περιοχές ευθύνης τους, εγκρίθηκε τροπολογία η οποία καταργεί τη συμμετοχή των ΔΕΥΑ, ύψους 65% στα αντίστοιχα έργα, δίνοντας τη δυνατότητα στους δήμους να αναβαθμίσουν τα υπάρχοντα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης ή να κατασκευάσουν νέα σύγχρονα, ικανοποιώντας τις τοπικές ανάγκες και προστατεύοντας το περιβάλλον. Μ' αυτή τροποποιείται το άρθρο 13 του ν. 1069/1980 για τις ΔΕΥΑ και καταργείται ο περιορισμός που προέβλεπε χρηματοδότηση τέτοιων έργων μόνο μέχρι ποσοστό 35%. «Άρθρον 13 Συμβολή Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων συμβάλλει δια δωρεάν επιχορηγήσεως κατά ποσοστόν μέχρι τριάκοντα πέντε τοις εκατόν (35 %) εις τας δαπάνας μελετών και κατασκευών των πάσης φύσεως έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως αρμοδιότητος των δια του παρόντος συσταθησομένων επιχειρήσεων εντός του ορίου των εγκρινομένων, δια τον σκοπόν αυτόν κατ' έτος, πιστώσεων.»

Με την άρση του περιορισμού χρηματοδότησης από το Εθνικό ΠΔΕ όπου οι ΔΕΥΑ καλούνταν να συμμετάσχουν με 65% ίδια συμμετοχή στα έργα ύδρευσης και αποχέτευσης «ξεκλειδώνει» η χρηματοδότηση σημαντικών έργων, απαραίτητων για την εξασφάλιση υδροδότησης, την αναβάθμιση της ποιότητας του νερού και την κατασκευή και αναβάθμιση δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης, αποσκοπώντας στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και την προστασία του περιβάλλοντος, αφού τα έργα αυτά θα μπορούν πλέον να χρηματοδοτούνται έως και 100%. Αίρεται δηλαδή ο περιορισμός του 35% στη χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και

Αποχέτευσης που ίσχυε από το 1980 και ο οποίος είχε ως αποτέλεσμα να μην μπορούν να υλοποιηθούν μεγάλα έργα υποδομών στους συγκεκριμένους τομείς λόγω έλλειψης πόρων, ιδίως στην περιφέρεια. Αντιμετωπίζεται έτσι η χρηματοδότηση αυτών των έργων, με τρόπο αντίστοιχο με αυτό του ΕΣΠΑ (ΕΡΤ, 2017)

ΚΕΦ. 5: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΟΤΑ. ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με τρεις διαφορετικούς μεταξύ τους Δήμους όσον αφορά τις συνθήκες ύδρευσης: Το Δήμο Κοζάνης, το Δήμο Λυκόβρυσης – Πεύκης και το Δήμο Ζαγορίου. Ο Δήμος Λυκόβρυσης –Πεύκης είναι ένας αστικός δήμος, ο Δήμος Κοζάνης είναι ένας περιφερειακός απομακρυσμένος δήμος και ο Δήμος Ζαγορίου είναι ένας ορεινός δήμος. Παρακάτω θα αναπτυχθεί το πώς αυτοί οι τρεις Δήμοι παρέχουν νερό στους δημότες καλύπτοντας τις ανάγκες τους για ύδρευση.

5.1. ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Ο Δήμος Κοζάνης ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας. Αποτελείται από πέντε Δημοτικές Ενότητες (στο εξής Δ.Ε.), τη Δ.Ε. Κοζάνης, τη Δ.Ε. Αιανής, τη Δ.Ε. Δημητρίου Υψηλάντη, τη Δ.Ε. Ελίμειας και τη Δ.Ε. Ελλησπόντου που περιλαμβάνουν 49 Τοπικές Κοινότητες και 3 Δημοτικές Κοινότητες (Κοζάνη, Κρόκος, Αιανή). Έδρα του Δήμου, όπως και της Περιφερειακής Ενότητας αλλά και της Περιφέρειας, είναι η Κοζάνη που συγκεντρώνει το 60% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου.

Ο Δήμος Κοζάνης αποτελεί ισχυρό διαμετακομιστικό κέντρο και τόπο έντονης εμπορικής δραστηριότητας και παράλληλα αποτελεί τον μεγαλύτερο ενεργειακό Δήμο της χώρας. Με βάση την κατανομή της απασχόλησης, όπως αυτή διαμορφώθηκε από το 1961 μέχρι το 1991, προκύπτει η σταδιακή υπερίσχυση του τριτογενούς τομέα στην τομεακή κατανομή της απασχόλησης. Παράλληλα, λόγω της εγκατάστασης των εργοστασίων της ΔΕΗ, η περιοχή εξειδικεύεται στη βιομηχανική παραγωγή και ειδικότερα στην παραγωγή ενέργειας. Κάθε Δημοτική Ενότητα από τις πέντε του νέου «Καλλικράτειου» Δήμου Κοζάνης έχει τα δικά της χαρακτηριστικά και ιδιαίτερη αναπτυξιακή φυσιογνωμία και δυναμική.

Η πόλη της Κοζάνης εκτός από εμπορευματικό και οικονομικό κέντρο, αποτελεί σημαντικό διοικητικό κέντρο, αφού συγκεντρώνει υπηρεσίες υπερτοπικής σημασίας στο επίπεδο όχι μόνο της Περιφερειακής Ενότητας, αλλά και της Περιφέρειας ευρύτερα. Οι Δ.Ε. Ελλησπόντου και Δημ. Υψηλάντη αποτελούν παραδοσιακά ενεργειακές περιοχές. Οι Δ.Ε. Ελίμειας και Αιανής αποτελούν παραλίμνιες περιοχές. Για τους λόγους αυτούς είναι μεγάλη

η σημασία αυτών των Δημοτικών Ενοτήτων στη διαμόρφωση του ρόλου του Δήμου για τη μετάβαση στη μεταλιγνιτική περίοδο και ιδιαίτερα την ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων μετά το τέλος των λιγνιτικών εκμεταλλεύσεων όπως π.χ. την ανάπτυξη του τουρισμού, πολιτιστικών δραστηριοτήτων, εναλλακτικών καλλιεργειών και βιομηχανικής δραστηριότητας, που θα στηρίζεται στην υφιστάμενη τεχνογνωσία και το έμπειρο εργατικό δυναμικό (Επιχ/κό Πρόγ/μα Δ. Κοζάνης 2014-2019).

5.1.2. ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΚΑΙ ΥΠΟΓΕΙΑ ΝΕΡΑ – ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Δήμος Κοζάνης: Η περιοχή υδρολογικά ανήκει στο υπ' αριθμόν 09 υδατικό διαμέρισμα της Δυτικής Μακεδονίας. Σημαντικά στοιχεία των επιφανειακών υδάτων είναι η λεκάνη απορροής του ποταμού Αλιάκμονα και η τεχνητή λίμνη Πολυφύτου. Ο σημαντικότερος υδροφορέας σε όλη την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης είναι ο καρστικός υδροφορέας του νοτιοδυτικού Βερμίου, που χαρακτηρίζεται από πολύ χαμηλή υδροστατική στάθμη, η οποία κυμαίνεται μεταξύ 450μ και 280μ σε απόλυτο υψόμετρο. Επίσης υπάρχει ο υδροφορέας της λεκάνης Σαριγκιόλ. Γενικά η περιοχή δεν στερείται υπόγειων υδροφορέων.

Η ΔΕΥΑ Κοζάνης ολοκλήρωσε το έργο «Εξωτερικό υδρευτικό σύστημα πόλης Κοζάνης και Δημοτικών Διαμερισμάτων με την αξιοποίηση του καρστικού υδροφορέα του Ν.Δ. Βερμίου», με την κατασκευή υδρογεωτρήσεων στην περιοχή Πετρανών, που εξασφαλίζει νερό σε ένα μεγάλο τμήμα του Δήμου για τα επόμενα χρόνια.

Δημοτική Ενότητα Αιανής: Βασικό στοιχείο των επιφανειακών υδάτων της δημοτικής ενότητας είναι η λίμνη Πολυφύτου. Είναι τεχνητή λίμνη του ποταμού Αλιάκμονα, σχηματίστηκε το 1973, μετά την κατασκευή του ομώνυμου φράγματος (Πολυφύτου) στον ποταμό και καλύπτει έκταση 74 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Η μεγαλύτερη έκταση της τεχνητής λίμνης (περίπου 70%) βρίσκεται στην επικράτεια του Δήμου Σερβίων, ενώ το υπόλοιπο στο Δήμο Κοζάνης. Καλύπτει επιφάνεια 74 km² (κατακλυζόμενη) και δέχεται κυρίως τα νερά του ποταμού Αλιάκμονα και μερικών χειμάρρων από λεκάνη απορροής συνολικής έκτασης 5.630 km². Οι μεταβολές στάθμης των νερών είναι της τάξης των 15μ. Η ταχεία ανανέωση του νερού της λίμνης της δίνει τη δυνατότητα γρήγορης απομάκρυνσης των ρυπογόνων φορτίων, με αποτέλεσμα η λίμνη να διατηρεί τη «μεσοτροφική» της κατάσταση. Προσφέρεται, λοιπόν, για μια σειρά δραστηριοτήτων, όπως οι

ιχθυοπαραγωγικές διαδικασίες (ψάρεμα και ιχθυοκαλλιέργεια), οι αθλητικές δραστηριότητες (κωπηλασία), οι δράσεις αναψυχής κ.α.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη: Η περιοχή υδρολογικά ανήκει στη λεκάνη της Πτολεμαΐδας, η οποία είναι μια κλειστή - χωρίς έξοδο στη θάλασσα - υδρολογική λεκάνη με αποδέκτη όλων των επιφανειακών απορροών τη λίμνη Βεγορίτιδα. Επίσης, είναι αποδέκτης των υπόγειων νερών που αντλούνται από το Νότιο Πεδίο και τον Τομέα 6 με στόχο την προστασία των ορυχείων καθώς και των όμβριων υδάτων των ορυχείων, τα οποία συγκεντρώνονται αρχικά στα αντλιοστάσια και στη συνέχεια απορρίπτονται στο ρέμα, από όπου αντλούνται από τους αγρότες για άρδευση.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου: Στη λεκάνη Σαριγκιόλ, τμήμα της οποίας αποτελεί η Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου, αναπτύσσεται το υδροφόρο σύστημα της χαμηλής ζώνης της λεκάνης Σαριγκιόλ, της τάξης των 210 km². Παλαιότερα η συνολικά αντλούμενη ποσότητα από τη λεκάνη Σαριγκιόλ ήταν 41,5*10⁶ m³, τα 28-30 εκ. m³ από τα οποία διατίθεντο για αρδεύσεις, περί τα 7-8 εκ. m³ για ύδρευση και τα υπόλοιπα συμμετείχαν στην επιφανειακή απορροή από τη λεκάνη και την επανατροφοδοσία των υδροφόρων οριζόντων μέσω του ρέματος Σουλού. Σήμερα για ύδρευση διατίθενται πολύ λιγότερα 1,15*10⁶ m³ σύμφωνα με το αναθεωρημένο σχέδιο διαχείρισης (2017). Αν συνεχισθεί το υφιστάμενο καθεστώς διαχείρισης των υδατικών πόρων ή αυξηθεί η κατανάλωση νερού, κυρίως για άρδευση, θα πρέπει να αναμένεται συνέχιση της πτώσης της στάθμης του υπόγειου υδροφόρου συστήματος Σαριγκιόλ.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας: Ο οικισμός υδροδοτείται από τις πηγές Κρόκου («Κωστάκη Πηγάδι» και «Βάπτιση») και αποτελούν την πλέον αξιόλογη εκδήλωση υπόγειας υδροφορίας. Υδροφορία εντοπίζεται επίσης στους Κρητιδικούς ασβεστολίθους της ευρύτερης περιοχής, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως μέτριας υδροδυναμικότητας. Η πηγή στην θέση ‘Μάνα’ αποτελεί πηγή υπερπλήρωσης των Κρητιδικών ασβεστολίθων σε υγρά έτη (Επιχ/κό Πρόγ/μα Δ. Κοζάνης 2014-2019).

5.1.3. Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης: Σχετικά με την ποιότητα των υδάτων (επιφανειακών και υπόγειων), οι κύριες πηγές ρύπανσης είναι τα απόβλητα από νοσοκομεία, αστικά λύματα, απόβλητα από βιομηχανίες, μηχανουργεία, μεταλλουργεία, σφαγεία, κτηνοτροφικές

μονάδες, κλπ. Ο κυριότερος αποδέκτης των επιφανειακών νερών στο Νομό Κοζάνης είναι ο Αλιάκμονας.

Δημοτική Ενότητα Αιανής: Οι κυριότερες πηγές ρύπανσης είναι οι μεταφορές, οι εντατικές καλλιέργειες, η διάθεση των λυμάτων των οικισμών, τα ανενεργά ορυχεία εξόρυξης χρωμίου και σε μικρότερο βαθμό οι καμινάδες των σπιτιών της περιοχής. Τα ορυχεία χρωμίου είναι επιφανειακές στοές και επιφέρουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, παρόλο που είναι ανενεργά. Δεν έχουν γίνει παρεμβάσεις αποκατάστασης στην περιοχή των ορυχείων στο Κτένι, στην Ροδιανή και στο Χρώμιο, (στις θέσεις Σκούμτζια, Ξηρολίβαδου, Βουϊδόλακκος, κλπ). Οι αποθέσεις αμιάντου που βρίσκονται στην περιοχή, αποτελούν μια σοβαρή πηγή ρύπανσης για τον αέρα και τα νερά της ευρύτερης περιοχής. Τα ρέματα που διέρχονται από τις αποθέσεις παρασύρουν ποσότητες αμιάντου στον ποταμό Αλιάκμονα. Η έλλειψη εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων στην περιοχή έχει ως αποτέλεσμα την ρύπανση των ρεμάτων, στα οποία καταλήγουν τα λύματα, τα περισσότερα από τα οποία έχουν ως τελικό αποδέκτη την λίμνη Πολυφύτου. Η λίμνη Πολυφύτου δέχεται αρκετές πιέσεις λόγω των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων. Εκεί διατίθενται ανεπεξέργαστα τα λύματα των οικισμών Σερβίων, Βελβεντού, Αιανής, ενώ είναι ο τελικός αποδέκτης και των επεξεργασμένων λυμάτων της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης. Για το λόγο αυτό παρατηρείται αύξηση των φωσφορικών και αζωτούχων ουσιών, απορρυπαντικών αλλά και μικροβιακού φορτίου της λίμνης. Επίσης, η ύπαρξη μεγάλων καλλιεργήσιμων εκτάσεων σε όλη την παραλίμνια περιοχή, και κατ' επέκταση η χρήση λιπασμάτων στις εκτάσεις αυτές, έχει ως συνέπεια την αύξηση των φωσφορικών και νιτρικών ουσιών και φυτοφαρμάκων.

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη: Οι εντατικές καλλιέργειες, οι αυξημένες ανάγκες απόληψης του υπόγειου νερού για άρδευση και η διάθεση των ανεπεξέργαστων λυμάτων είναι μερικές από τις αιτίες που επηρεάζουν την ποιότητα του νερού. Οι γεωργικές καλλιέργειες συνδέονται με την περιβαλλοντική υποβάθμιση της περιοχής με α) τη μείωση των νερών του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα, β) την εντατική χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων. Σε κάποιες γεωτρήσεις υπάρχουν υψηλές συγκεντρώσεις νιτρικών (NO₃-), που αποτελούν ένδειξη της συμμετοχής των λιπασμάτων στα νερά του υδροφόρου ορίζοντα. Οι οικισμοί, σχεδόν στο σύνολό τους, δεν διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης, και διοχετεύουν τα λύματά τους σε βόθρους. Η διοχέτευση των ανεπεξέργαστων λυμάτων μπορεί να οδηγήσει στην ρύπανση και μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα της περιοχής.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας: Τα αστικά λύματα και οι βροχοπτώσεις στην περιοχή μεταφέρουν διάφορους ρύπους (ανόργανους ή οργανικούς) στους φυσικούς αποδέκτες (λίμνη και ρέματα) προκαλώντας έτσι υποβάθμιση της ποιότητάς τους. Η τεχνητή λίμνη Πολυφύτου, ως μεγάλος υδάτινος όγκος, είναι αυτή που κινδυνεύει περισσότερο από τους οργανικούς ρύπους, επειδή τα νερά της ανανεώνονται με μικρότερο ρυθμό από των ποταμών μειώνοντας έτσι την ικανότητα αυτοκαθαρισμού της. Οι κυριότεροι ρύποι για τα νερά (επιφανειακά και υπόγεια) στην περιοχή μελέτης είναι τα λιπάσματα, τα φυτοφάρμακα, τα λύματα (αστικά, βιομηχανικά, κτηνοτροφικά).

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου: Οι γεωργικές καλλιέργειες συμβάλλουν στην περιβαλλοντική υποβάθμιση της περιοχής με τη μείωση των νερών του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα και την εντατική χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων. Στην περιοχή δεν υπάρχουν αρδευτικά δίκτυα, ενώ για την άρδευση των καλλιεργειών έχει ανορυχθεί μεγάλος αριθμός γεωτρήσεων, με αποτέλεσμα να συμβάλουν σημαντικά στην μείωση της στάθμης του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα. Η εντατική καλλιέργεια συνεπάγεται και τη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων που πολλές φορές, οι υψηλές συγκεντρώσεις τους δύναται να απειλήσουν τους υδρόβιους οργανισμούς όπου καταλήγουν τα νερά των αρδεύσεων. Επιπλέον, σε ορισμένες γεωτρήσεις υπάρχουν υψηλές συγκεντρώσεις νιτρικών (NO_3^-), που αποτελούν ένδειξη της συμμετοχής των λιπασμάτων στα νερά του υδροφόρου ορίζοντα. Σχεδόν στο σύνολο των οικισμών της Δημοτικής Ενότητας Ελλησπόντου δεν υπάρχει δίκτυο αποχέτευσης και τα λύματα διοχετεύονται σε βόθρους. Η διοχέτευση των ανεπεξέργαστων λυμάτων μπορεί να οδηγήσει στην ρύπανση και μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα της περιοχής (Επιχ/κό Πρόγ/μα Δ. Κοζάνης 2014-2019).

5.1.4. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Ύδρευση

Δημοτική Ενότητα Κοζάνης: Το εσωτερικό δίκτυο του Δήμου Κοζάνης έχει συνολικό μήκος 677,506 Km. Το μήκος του δικτύου της Δ.Ε. Κοζάνης ανέρχεται σε 382,806 Km και καλύπτει σε ποσοστό το 56,5% του συνολικού μήκους του εσωτερικού δικτύου ύδρευσης. Το δεύτερο μεγαλύτερο εσωτερικό δίκτυο το έχει η Δ.Ε. Ελλησπόντου (146,1 Km) και ακολουθούν οι Δ.Ε. Ελίμειας (54,6 Km), Δ.Ε. Υψηλάντη (48,5 Km) και Δ.Ε. Αιανής (45,5 Km). Οι υδρευτικές ανάγκες της Δημοτικής Ενότητας Κοζάνης καλυπτόντουσαν παλαιότερα από τις πηγές της Ερμακιάς και τοπικές πηγές και κυρίως από γεωτρήσεις στη

λεκάνη Σαριγκιόλ και τοπικές γεωτρήσεις στις περιοχές των οικισμών. Σήμερα όμως καλύπτονται κυρίως από την περιοχή Πετρανών με την κατασκευή υδρογεωτρήσεων, που εξασφαλίζουν νερό σε ένα μεγάλο τμήμα του Δήμου για τα επόμενα χρόνια.

Δημοτική Ενότητα Αιανής: Η Δημοτική Κοινότητα Αιανής υδρεύεται από γεώτρηση στη θέση «Παπά Πουρνάρι», σε απόσταση 1700 μ δυτικά από τα όρια του οικισμού. Το δίκτυο διανομής από λειτουργική άποψη είναι κατασκευασμένο σε μία ζώνη. Από το έτος 1987, με την λειτουργία της νέας δεξαμενής δημιουργήθηκαν σοβαρά προβλήματα από την υψηλή πίεση του δικτύου (θραύσεις αγωγών, υψηλές απώλειες νερού από κακοτεχνίες στις συνδέσεις και την κατασκευή των σωλήνων).

Δημοτική Ενότητα Δημητρίου Υψηλάντη: Η Τοπική Κοινότητα Ποντοκόμης υδροδοτείται από υπόγεια νερά – γεώτρηση της περιοχής «Λιβαδότοπος». Τα τελευταία χρόνια ανορύχθηκε νέα γεώτρηση. Η γεώτρηση αυτή υδροδοτεί τον οικισμό της Ποντοκόμης κατά 60%, περίπου, και τον οικισμό του Μαυροδενρίου κατά 40%, περίπου. Κρίνεται σκόπιμη η ανόρυξη νέας, εφεδρικής γεώτρησης που θα υδροδοτεί τον οικισμό της Ποντοκόμης παράλληλα με την υφιστάμενη γεώτρηση.

Δημοτική Ενότητα Ελίμειας: Η περιοχή στερείται αβαθών υπόγειων υδροφορέων και με εξαίρεση τον οικισμό του Κρόκου, όλοι οι άλλοι οικισμοί καλύπτουν τις υδρευτικές τους ανάγκες από ξένες πηγές υδροληψίας. Γενικά δεν υπάρχει ιδιαίτερο πρόβλημα στο εσωτερικό δίκτυο, τους αγωγούς από τη δεξαμενή και τις παροχές.

Οι Τοπικές Κοινότητες των ανωτέρω Ενοτήτων υδρεύονται από πηγές, οι οποίες βρίσκονται σε κοντινές αποστάσεις στους οικισμούς ενώ τα δίκτυα εξωτερικά και εσωτερικά, είναι γενικά σε καλή κατάσταση, έχουν υποστεί βελτιώσεις, προσθήκες και αντικαταστάσεις, τα τελευταία χρόνια.

Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου: Η υδροδότηση των Τοπικών Κοινοτήτων εξασφαλίζεται από φυσικές πηγές που αναβλύζουν από τους επικρεμάμενους υδροφορείς του όρους Βερμίου και από υδρογεωτρήσεις που ανορύχθηκαν στα χαλαρά πετρώματα των λεκανών Κοζάνης – Πτολεμαΐδας και από το δίκτυο της ΔΕΥΑΚ. Σε ότι αφορά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του πόσιμου νερού δεν εντοπίζονται ιδιαίτερα προβλήματα στα πηγαία νερά, ενώ προβλήματα στη χημική σύσταση παρουσιάζουν τα νερά ορισμένων υδρογεωτρήσεων της λεκάνης Σαριγκιόλ. Η Δημοτική Ενότητα Ελλησπόντου αντιμετωπίζει προβλήματα τόσο λόγω μη επάρκειας νερού κατά την ξηρή περίοδο, όσο και λόγω της

κακής κατάστασης των υδρευτικών δικτύων πολλών Τοπικών Κοινοτήτων. Ειδικότερα ποσοτικά προβλήματα αντιμετωπίζουν η Ακρινή, όλα οι Τοπικές Κοινότητες του Συνδέσμου Ύδρευσης Ζωοδόχου Πηγής (Πολύμυλος, Βοσκοχώρι, Αγ. Χαράλαμπος, Τετράλοφος, Καπνοχώρι και Κοιλάδα), καθώς και η Αυγή. Υπάρχει ανάγκη αντικατάστασης των εξωτερικών δικτύων στην Ακρινή και τον Αγ. Χαράλαμπο, όπως επίσης και στα εσωτερικά δίκτυα ορισμένων οικισμών όπου εμφανίζονται σοβαρά προβλήματα διαρροών (Ακρινή, Αγ. Δημήτριος, Καπνοχώρι, Κοιλάδα και Ρυάκιο). Το σύνολο των εσωτερικών δικτύων προς αντικατάσταση ανέρχεται σε 35 χλμ. περίπου, ενώ των εξωτερικών δικτύων σε 15 χλμ (Επιχ/κό Πρόγ/μα Δ. Κοζάνης 2014-2019).

5.1.5. ΔΕΥΑΚ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

5.1.5.1. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΎΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Η ΔΕΥΑ Κοζάνης είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με κοινωφελή χαρακτήρα. Συστάθηκε στις 29 Μαρτίου 1985 (ΦΕΚ 59/29.05.1985) με βάση το Προεδρικό Διάταγμα 171 και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1069/1980 περί κινήτρων για την ίδρυση επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης, με κύριο και αποκλειστικό μέτοχο (100%) τον Δήμο Κοζάνης. Διέπεται ως προς την διοίκηση, λειτουργία και συντήρηση των έργων της δραστηριότητάς της καθώς και τις πηγές χρηματοδότησής της από τις διατάξεις του προαναφερθέντος νόμου. Η επιχείρηση είναι αρμόδια για τη μελέτη και κατασκευή των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης όμβριων και ακαθάρτων υδάτων, των μονάδων επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων καθώς και για την μελέτη, κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία του δικτύου τηλεθέρμανσης στα όρια της περιοχής αρμοδιότητάς της. Η τηλεθέρμανση εντάχθηκε στο αντικείμενο της επιχείρησης τον Αύγουστο του 1994 μετά από σχετική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (313/1994) και έγκριση από τον Γ.Γ. της Περιφέρειας Δ. Μακεδονίας. Η επιχείρηση έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια γεγονός που της επιτρέπει τον ευέλικτο προγραμματισμό, και διαχείριση θεμάτων της αρμοδιότητάς της. Παράλληλα η ΔΕΥΑΚ αξιοποιεί ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα και επενδύει σωστά τους ίδιους πόρους κατασκευάζοντας υπερσύγχρονα δίκτυα ύδρευσης - αποχέτευσης.

Τα έργα που εκτελεί εξασφαλίζουν νερό άριστης ποιότητας όχι μόνο για τις σημερινές αλλά και τις μελλοντικές ανάγκες του Δήμου. Με τη συστηματική της οργάνωση βελτιώνει την ποιότητα των υπηρεσιών της, και έτσι μπορεί να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις σύγχρονες ανάγκες και απαιτήσεις των κατοίκων του Δήμου.

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Κοζάνης (Δ.Ε.Υ.Α.Κ.) φρόντισε μέσα από μια σειρά έργων να εξασφαλίσει καθ' όλο το 24ωρο την επάρκεια παροχής καθαρού νερού για την πόλη και όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα του, μέσα από ένα δίκτυο ύδρευσης 1.000.000 μέτρων, περίπου, που τροφοδοτείται από 98 πηγές και γεωτρήσεις και έχει συνδεδεμένα 24 αντλιοστάσια και 67 δεξαμενές. Παράλληλα, φροντίζει καθημερινά για: τη βελτιστοποίηση των συνθηκών υγιεινής διαβίωσης των κατοίκων, τη λειτουργική αρτιότητα του συστήματος, την ελαχιστοποίηση των διαρροών, την άμεση αποκατάσταση των βλαβών, την οικονομικότερη διαχείριση του συστήματος, την εξάλειψη των παράνομων συνδέσεων, την περιβαλλοντική προστασία από την υπεράντληση και τη μελέτη, το

σχεδιασμό και την υλοποίηση σύγχρονων και πρωτοποριακών έργων που συμβάλλουν στην καλύτερη αξιοποίηση και προστασία των υδάτινων πόρων της περιοχής δράσης της.

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών, γύρω από το θέμα της σωστής διαχείρισης του νερού. Για το λόγο αυτό μέχρι τώρα εκτός από την έκδοση ενημερωτικών εντύπων, τη δημιουργία τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μηνυμάτων, συμμετείχε και στην υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων όπως αυτό με την ονομασία ΥΔΑΤΙΝΕΣ ΓΕΦΥΡΕΣ (2014-2016) (ΔΕΥΑ Κοζάνης, 2018)

5.1.5.2. ΔΕΥΑΚ ΚΑΙ ΕΣΠΑ 2014-2020

Έργα τομεακού προγράμματος Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη (Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α.)

➤ Ένα σημαντικό έργο της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης Κοζάνης εντάχθηκε για χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ, με το ποσό των 754.202,75 ευρώ. Πρόκειται για το έργο "Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος διαχείρισης πίεσης, παρακολούθησης και αυτόματου ελέγχου των υδραυλικών παραμέτρων του εσωτερικού δικτύου ύδρευσης της πόλης της Κοζάνης", το οποίο είναι ένα από τα 71 συνολικά ανάλογα έργα που αξιολογήθηκαν θετικά σε πανελλήνιο επίπεδο και εντάχθηκαν στη δράση «Αναβάθμιση δικτύων ύδρευσης και περιορισμός διαρροών», του **τομεακού προγράμματος Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη (Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α.)**. Ο στρατηγικός στόχος του προγράμματος αυτού που ανήκει στο ΕΣΠΑ 2014-2020 είναι η διασφάλιση της ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας καθώς και η βελτίωση της ποιότητας και της επάρκειας των αποθεμάτων με ταυτόχρονη μείωση των διαρροών. Το νέο έργο της ΔΕΥΑΚ που χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ στοχεύει στην παρακολούθηση και ρύθμιση του δικτύου ύδρευσης της Κοζάνης με σκοπό τη μείωση των διαρροών.

Πιο αναλυτικά έχει να κάνει με την προμήθεια και την εγκατάσταση ενός συστήματος διαχείρισης της πίεσης και αυτόματης παρακολούθησης των εσωτερικών δικτύων των υδραυλικών παραμέτρων του ιστορικού δικτύου της πόλης της Κοζάνης. Θα εγκατασταθούν σε 17 σημεία στο δίκτυο της πόλης της Κοζάνης μειωτές, με τους οποίους θα ρυθμίζεται αυτόματα και θα παρακολουθείται η πίεση. Σκοπός αυτού του έργου είναι η μείωση και η παρακολούθηση της πίεσης του δικτύου, με αποτέλεσμα να μειωθούν σε μεγάλο βαθμό οι διαρροές που υπάρχουν. Αναμένεται ότι μετά την ολοκλήρωση του έργου αυτού η μείωση

του μη «ανταποδοτικού νερού» θα φτάσει το 15% , δηλαδή θα πέσει περίπου στο 50% της συνολικής ποσότητας του νερού που διοχετεύεται στο δίκτυο της πόλης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, περίπου δύο εκατομμύρια κυβικά νερού χάνονται στο εσωτερικό δίκτυο της πόλης της Κοζάνης. Οι διαρροές αυτές οφείλονται τόσο στην παλαιότητα του δικτύου της πόλης (σπασμένοι σωλήνες), όσο και στις κλοπές νερού. Μετά από μελέτη που είχε γίνει στο παρελθόν από το πανεπιστήμιο της Θεσσαλίας διαπιστώθηκε ότι το μη τιμολογούμενο – μη ανταποδοτικό νερό – γενικά στο Δήμο είναι στο 65% και σκοπός της επιχείρησης είναι αυτό το ποσό να μειωθεί όσο το δυνατό περισσότερο. Αν ολοκληρωθεί το έργο το ποσοστό αυτό υπολογίζεται να πέσει κάτω από το 50%. Τα μεγάλα αυτά νούμερα, τα οποία ακόμα και αν βελτιωθούν θα παραμείνουν υψηλά (65% στην Κοζάνη τη στιγμή που σε άλλες πόλεις τα ποσοστά κυμαίνονται περίπου στο 30%), οφείλονται κυρίως στην παλαιότητα των δικτύων και στη γεωγραφική ιδιομορφία της περιοχής της Κοζάνης (ΔΕΥΑ Κοζάνης, 2018).

➤ Άλλα δύο σημαντικά έργα αποχέτευσης της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης Κοζάνης, συνολικού ύψους 2.650.189,86 €, τα οποία αφορούν την Αιανή και τον Κρόκο εντάχθηκαν στον Άξονα Προτεραιότητας «ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΤΣ)» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη», πράξη που συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής. Πρόκειται για τα έργα:

A) «ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΤΙΚΟΣ ΑΓΩΓΟΣ ΑΙΑΝΗΣ Δ. ΚΟΖΑΝΗΣ», προϋπολογισμού 2.117.669,53€, και περιλαμβάνει - την Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.), ισοδύναμου πληθυσμού 2900 κατοίκων (οικιστικό σύνολο Αιανής), σε περιοχή νοτιοανατολικά του οικισμού Αιανής, και σε απόσταση 2000 μ. περίπου, από τα όρια του οικισμού, - την κατασκευή των κεντρικών αποχετευτικών αγωγών συνολικού μήκους 2462 μέτρων καθώς και των απαιτούμενων συνοδευτικών έργων δικτύων. Το έργο είναι προγραμματισμένο να ξεκινήσει το Μάρτιο του 2018 και να ολοκληρωθεί σε δύο χρόνια.

B) «ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΚΡΟΚΟΥ ΣΤΗΝ ΕΕΛ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ», προϋπολογισμού 532.520,33 € και περιλαμβάνει την κατασκευή εξωτερικού δικτύου μεταφοράς ακαθάρτων για τη σύνδεση του οικισμού Κρόκου του Δήμου Κοζάνης με την υφιστάμενη εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων της

πόλης της Κοζάνης. Το έργο είναι προγραμματισμένο να ξεκινήσει το Μάρτιο του 2018 και να ολοκληρωθεί σε ένα χρόνο.

Τα δύο αυτά έργα αναμένεται να συμβάλλουν στην αναβάθμιση του φυσικού και του ανθρώπινου περιβάλλοντος καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας των επιφανειακών υδάτων, συνεισφέροντας στη βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη και ωφελώντας τον πληθυσμό τόσο των δύο οικισμών όσο και της ευρύτερης περιοχής (ΔΕΥΑ Κοζάνης, 2018).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Δυτ. Μακεδονία 2014-2020": Έργα της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης Κοζάνης στον τομέα της ύδρευσης συνολικού ύψους 1.287.630,51 ευρώ εντάχθηκαν προς χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Δυτική Μακεδονία 2014- 2020". Τα έργα αυτά αφορούν: στη βελτίωση των εξωτερικών υδραγωγείων στις Τοπικές Κοινότητες Δρεπάνου, Πολυμύλου, Βοσκοχωρίου, Αγίου Χαραλάμπους και Τετραλόφου, στο εξωτερικό δίκτυο και την αντικατάσταση του τροφοδοτικού αγωγού στις Τοπικές Κοινότητες των Σιδερών και Λιβερών, στην αντικατάσταση τμήματος καταθλιπτικού αγωγού εξωτερικού δικτύου ύδρευσης της Τοπικής Κοινότητας Σκήτης και τέλος στην αντικατάσταση καταθλιπτικού αγωγού ύδρευσης από γεώτρηση προς δεξαμενή ύδρευσης και διασύνδεση νέας δεξαμενής στην Τοπική Κοινότητα Ροδιανής.

5.1.5.3. ΔΕΥΑΚ ΚΑΙ ΕΤΠΑ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «INTERREG BALKAN-MEDITERRANEAN 2014- 2020»

Την έγκριση χρηματοδότησης για την υλοποίηση της έλαβε πρόταση έργου στην οποία συμμετέχει και η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Κοζάνης (ΔΕΥΑ Κοζάνης, 2018). Πρόκειται για μια πρόταση που στοχεύει στην προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών, την προστασία του περιβάλλοντος και την μέγιστη απόδοση των φυσικών πόρων, που θα χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα InterregBalkan-Mediterranean 2014-2020. Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. συμμετείχε στην προετοιμασία της πρότασης του έργου που έχει τίτλο: «Κύκλος αστικού νερού-ενέργειας: από την πηγή στον τελικό καταναλωτή και επιστροφή στο περιβάλλον – ΚΥΚΛΟΣ ΝΕΡΟΥ- ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ» (Urbanwater-energycycle: fromitssourcetoitsend-usersandbacktotheenvironment – WATenERgy CYCLE). Σκοπός του έργου είναι η βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων, με:

- Αύξηση της χρήσης καινοτόμων τεχνολογιών, σχετικά με την κλιματική αλλαγή, μέσω της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδατικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης της

ενεργειακής αποδοτικότητας (ενεργειακή επιθεώρηση της αλυσίδας διαχείρισης πόσιμου νερού).

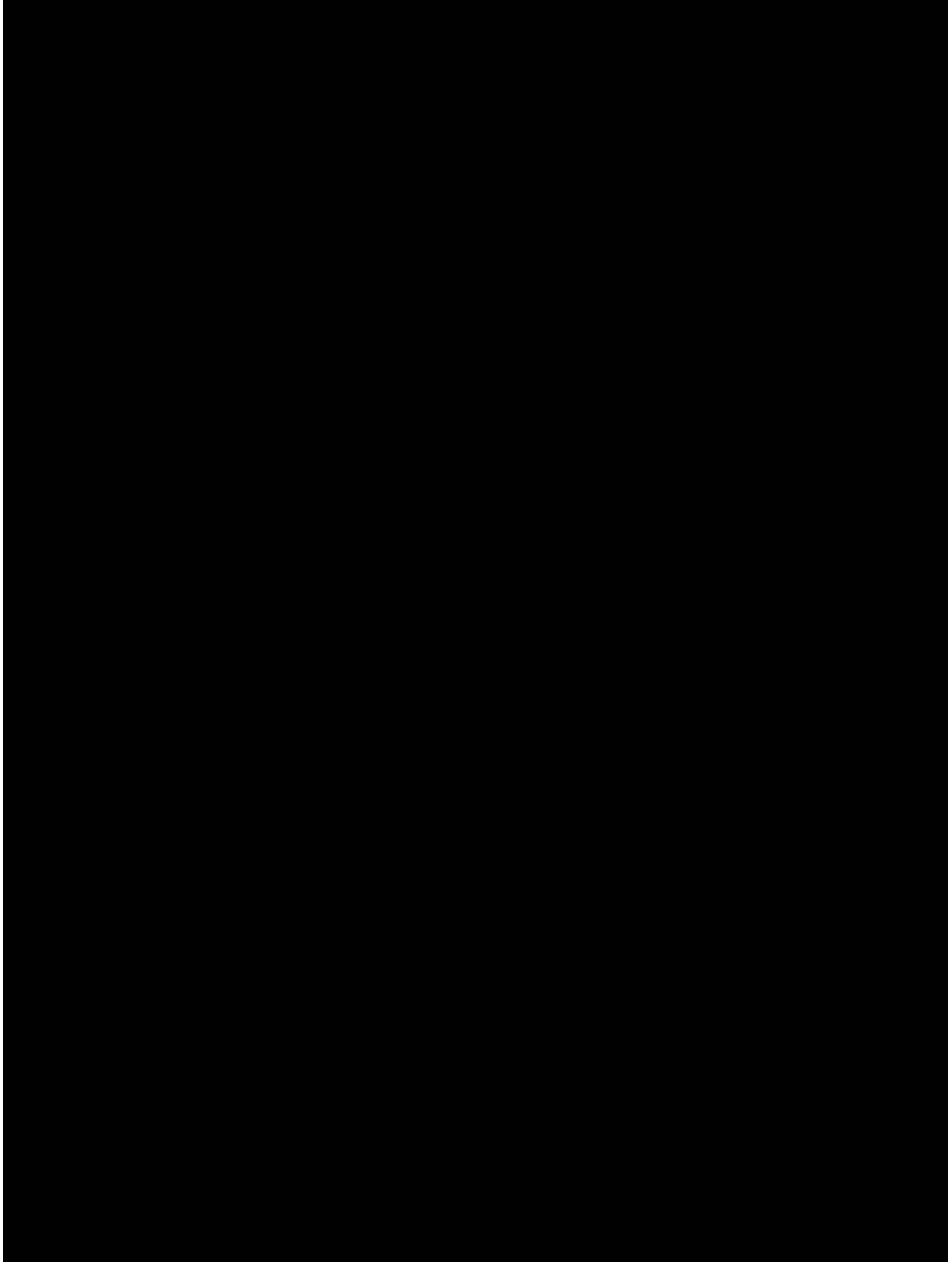
- Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης του νερού μέσω της μείωσης του μη ανταποδοτικού νερού και της μείωσης της κατανάλωσής του.
- Ανάκτηση της ενέργειας μέσω της προμήθειας και εγκατάστασης αντλιών-τουρμπινών (Pumpsworking As Turbines), έτσι ώστε να μειωθούν άμεσα τα κόστη των επιχειρήσεων ύδρευσης, με τη μείωση του ενεργειακού κόστους και του μη ανταποδοτικού νερού. Με τον τρόπο αυτό οι επιχειρήσεις ύδρευσης θα μπορούν να μειώσουν την τιμή βάση της προσέγγισης πλήρους ανάκτησης του κόστους νερού, όπως ορίζεται στην Οδηγία Πλαίσιο 2000/60/ΕΕ.
- Ανάπτυξη ικανοτήτων για την ανακύκλωση του νερού και συγκομιδή βρόχινου-νερού, ώστε να χρησιμοποιείται για το πότισμα δημόσιων χώρων πρασίνου (π.χ. πάρκα, δρόμους, πλατείες, κήπους κ.τ.λ.) και για τις λειτουργικές ανάγκες των επιχειρήσεων ύδρευσης.
- Εφαρμογή μεθοδολογίας για τη μείωση της τρωτότητας των συστημάτων-διαχείρισης υδατικών πόρων σε συνάφεια με τις εκάστοτε συνθήκες κλιματικής αλλαγής.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 1.500.000 € και θα χρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΤΠΑ) κατά 85% και από εθνικούς πόρους κατά 15%. Ο χρόνος ολοκλήρωσης του είναι 24 μήνες. Οι εταίροι του προγράμματος είναι: 1. η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Λάρισας (ΔΕΥΑΛ) ως επικεφαλής εταίρος – Ελλάδα, 2. η Ειδική Γραμματεία Υδάτων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ως εταίρος – Ελλάδα, 3. η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Κοζάνης (ΔΕΥΑΚ) ως εταίρος – Ελλάδα, 4. το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών ως εταίρος – Ελλάδα, 5. η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης της Κορυτσάς ως εταίρος – Αλβανία, 6. το Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας ως εταίρος – Κύπρος, 7. η Εθνική Ένωση Επιχειρήσεων Ύδρευσης της Βουλγαρίας ως Παρατηρητής – Βουλγαρία, 8. η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης του Δήμου Πρίλεπ (VodovodPrilep) ως εταίρος – ΠΓΔΜ.

Συνολικά σύμφωνα με το τεχνικό πρόγραμμα της ΔΕΥΑ Κοζάνης για το 2018 έχει προϋπολογιστεί ότι:

- για έργα, προμήθειες, υπηρεσίες και μελέτες ύδρευσης θα δαπανηθούν συνολικά 3.552.002,51€, εκ των οποίων τα 2.624.922,63€ θα προέρχονται από το ΕΣΠΑ 2014-2020 και τα υπόλοιπα 933.079€ από ίδιους πόρους.
- Για έργα αποχέτευσης θα δαπανηθούν συνολικά 1.235.954,19€, εκ των οποίων τα 2.780.000€ θα προέρχονται από το ΕΣΠΑ 2014-2020 και τα υπόλοιπα 455.954,19€ από ίδιους πόρους και
- Για έργα βιολογικού καθαρισμού και ποιοτικού ελέγχου θα δαπανηθούν συνολικά 1.359.450,00€, εκ των οποίων τα 580.000,00€ θα προέρχονται από το ΕΣΠΑ 2014-2020 και 779.450€ από ίδιους πόρους (Τεχνικό Πρόγραμμα ΔΕΥΑ Κοζάνης, 2018)

Έργα ενταγμένα στο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας

Πηγή: Ιστοσελίδα: www.anartyxi.gov.gr, 2018

5.2: ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ ΠΕΥΚΗΣ

5.2.1.ΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ-ΠΕΥΚΗΣ

Ο Δήμος Λυκόβρυσης – Πεύκης είναι μία καθαρά οικιστική περιοχή, που ανήκει στις περιοχές του Βορείου τομέα της Αθήνας. Ο Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής και αποτελείται από δύο δημοτικές κοινότητες, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Καλλικράτης: τη Δημοτική κοινότητα Λυκόβρυσης με έδρα στη Λυκόβρυση και τη Δημοτική κοινότητα Πεύκης με έδρα στη Πεύκη και ανήκει στο Υδατικό Διαμέρισμα EL06 (Επιχ/κό Πρόγ/μα Δήμου Λυκόβρυσης-Πεύκης). Ύστερα από σχετική έρευνα διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Το νερό στο Δήμο παρέχεται από το δίκτυο της ΕΥΔΑΠ και για ύδρευση και για άρδευση.
- Στη Δημοτική κοινότητα Λυκόβρυσης λειτουργούν 3 αδειοδοτημένες γεωτρήσεις με σκοπό την άρδευση περίπου 12 στρεμμάτων πρασίνου συνολικά.
- Στη Δημοτική κοινότητα Πεύκης λειτουργεί μία αδειοδοτημένη γεώτρηση για άρδευση περίπου 4 στρεμμάτων (Ηλιακό Χωριό).
- Μόνο σε μία γεώτρηση υφίσταται ρολόι καταγραφής των κυβικών νερού, που αντλούνται-καταναλώνονται (παροχόμετρο).
- Και στις τέσσερις γεωτρήσεις υφίστανται μετρητές καταγραφής κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος.
- Τα κυβικά που καταγράφηκαν στο παροχόμετρο της γεώτρησης στην πλ. Ανεξαρτησίας (Υδατόπυργος) για την περίοδο 2012-2016 ανέρχονται στα ~4.700 m³, ενώ καταναλώθηκαν αντίστοιχα ~56.000 Kwh, που αντιστοιχεί σε 11.000Kwh ετησίως. Δηλαδή, καταναλώνονται περίπου 11,90 Kwh ανά κυβικό μέτρο νερού που αντλείται. Η αρδευόμενη έκταση σύμφωνα με την άδεια χρήσης νερού είναι 2,5 στρέμματα .Αυτή η κατανάλωση ενέργειας, 11,90 Kwh/m³νερού, είναι δυσανάλογη. Από στοιχεία της ΔΕΗ η συνήθης κατανάλωση σε αντίστοιχες γεωτρήσεις είναι 1Kwh/m³ νερού. Το θέμα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω.
- Στις υπόλοιπες τρεις γεωτρήσεις δεν υπάρχουν παροχόμετρα. Η αρδευόμενη έκταση σύμφωνα με τις άδειες χρήσεις νερού ανέρχονται στα 4,2 έως 5,7 στρέμματα για την κάθε μία γεώτρηση ή πηγάδι. Η κατανάλωση του ηλεκτρικού ρεύματος, ετησίως, κυμαίνεται από 1.100έως 2.000 Kwh αντίστοιχα σε κάθε μία γεώτρηση. Συγκρίνοντας την αρδευόμενη έκταση, με την κατανάλωση ενέργειας σε αυτές τις τρεις γεωτρήσεις,

με τη γεώτρηση της πλ. Ανεξαρτησίας (Υδατόπυργος) υπάρχει αναντιστοιχία διότι για μικρότερη αρδευόμενη έκταση στην πλ. Ανεξαρτησίας χρησιμοποιείται πολύ περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια.

- Στη Δημοτική Κοινότητα Πεύκης για την άρδευση χρησιμοποιείται αποκλειστικά νερό από την ΕΥΔΑΠ(με εξαίρεση τη γεώτρηση του Ηλ. Χωριού). Ενδεικτικά το τετράμηνο Ιούνιος-Σεπτέμβριος 2017 για άρδευση καταναλώθηκαν 15.000m³ νερού, με το κυβικό να κοστίζει 0,98 € m³/νερού (συνολικά 14.692€) (Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης, 2018).

Παρατηρήσεις: Η οδηγία 2000/60/ΕΚ δίνει τις βασικές κατευθύνσεις για τη διαχείριση των υδατικών πόρων και βάζει τις αρχές για την τιμολόγηση και κοστολόγηση του νερού λαμβάνοντας υπόψη για πρώτη φορά και το περιβαλλοντικό κόστος. Η οδηγία προτείνει οικονομικές αρχές και οικονομικά εργαλεία ως βασικά μέτρα για την επίτευξη συγκεκριμένων περιβαλλοντικών στόχων και επιβάλλει στα κράτη – μέλη να εφαρμόσουν πολιτικές τιμολόγησης που να παρέχουν κατάλληλα κίνητρα στους χρήστες για την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων. Το συνολικό κόστος υπηρεσιών νερού αποτελείται από τρεις συνιστώσες (Άρθρο 3 της ΥΑ 135275/17): 1. Χρηματοοικονομικό κόστος, 2. Περιβαλλοντικό κόστος και 3. Κόστος Πόρου (Διαθεσιμότητας). Από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από το Δήμο Λυκόβρυσης –Πεύκης προκύπτουν τα εξής:

- Ο Δήμος χρησιμοποιεί τέσσερις γεωτρήσεις και νερό της ΕΥΔΑΠ για την κάλυψη των αναγκών του.
- Δεν υπάρχει πλήρης καταγραφή των ποσοτήτων νερού που αντλούνται από τις γεωτρήσεις.
- Φαίνεται ότι υπάρχει αναντιστοιχία ανάμεσα στις ποσότητες του νερού που αντλούνται και στην αρδευόμενη έκταση. Επίσης φαίνεται ότι υπάρχει αναντιστοιχία ανάμεσα στην κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος και στην αντλούμενη ποσότητα νερού.

Τα παραπάνω θέματα απαιτούν περισσότερη και καλύτερη έρευνα από τις υπηρεσίες του Δήμου. Επομένως επιβάλλεται καλύτερη καταγραφή όλων των στοιχείων κόστους (αντλούμενα κυβικά, κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, αρδευόμενη έκταση, κόστος εξοπλισμού και συντήρησης κλπ) προκειμένου ο Δήμος να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις, που επιβάλλει η ΥΑ 135275/17 αλλά και για να έχει καλύτερη εικόνα για τις υπηρεσίες και το κόστος των υπηρεσιών, που προσφέρει.

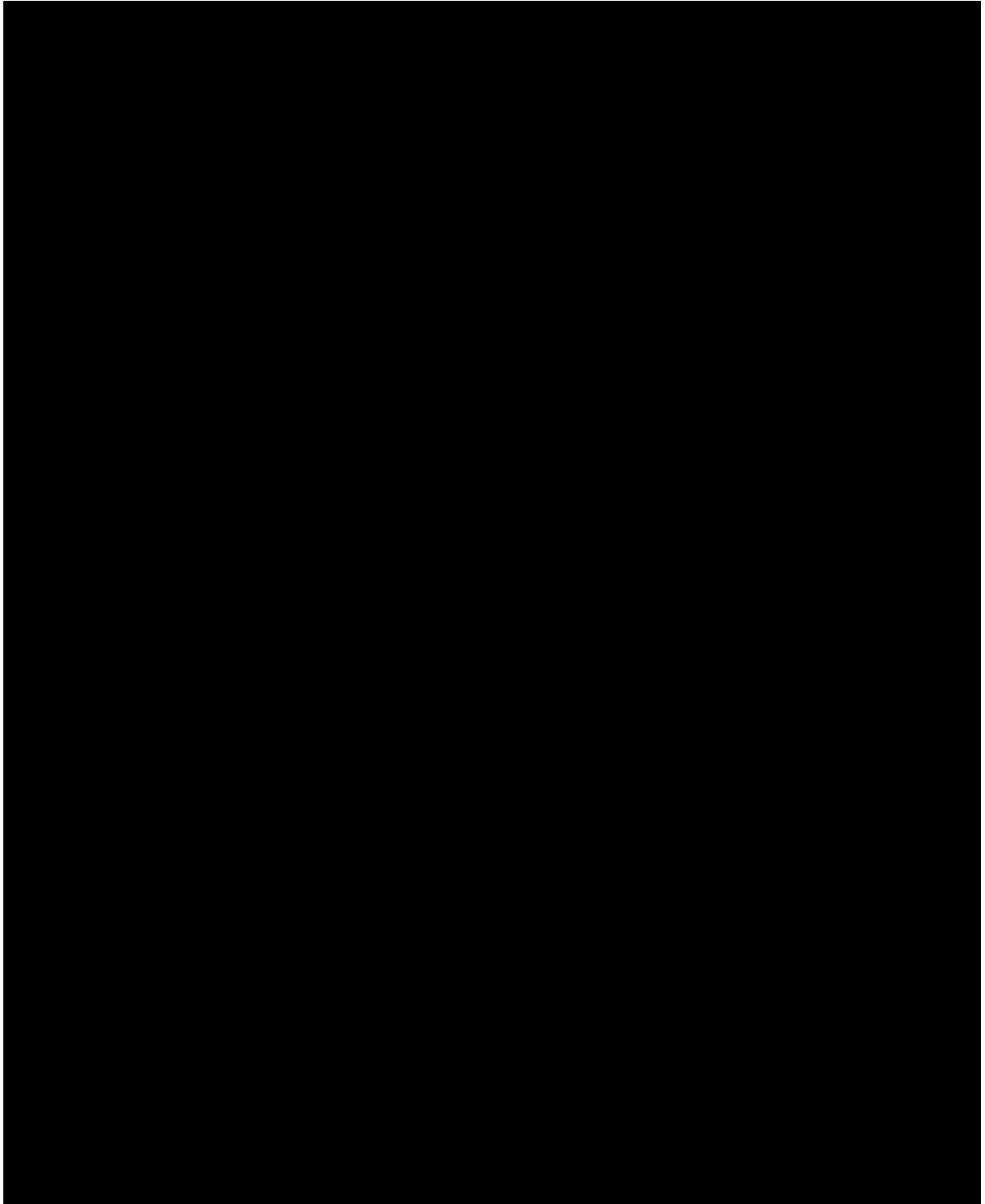
ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

Κωδικός	Κατάσταση έργου	Τίτλος	Δικαιούχος/Ενισχυόμενος	Προϋπολογισμός πράξεων	Ύψος συμβάσεων	Ύψος πληρωμών
5001786	Ενταγμένο	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΔΙΑΡΡΟΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	ΔΕΥΑ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	1.859.262 €	0 €	0 €
5001708	Συμβασιολογημένο	Δράσεις για την ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων στο Δήμο Αιγάλεω	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ ΝΟΜΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	406.619 €	24.490 €	24.490 €
5001895	Συμβασιολογημένο	Δράσεις για την ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων στο Δήμο Βάρης Βούλας Βουλιαγμένης	ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΗΣ - ΒΟΥΛΑΣ - ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	204.484 €	76.050 €	0 €
5001853	Συμβασιολογημένο	Δράσεις για την ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων στο Δήμο Γλυφάδας	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ ΝΟΜΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	691.627 €	42.904 €	0 €
5008942	Ενταγμένο	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΔΡΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥ ΑΝΟΙΞΗΣ (Β ΦΑΣΗ 2014-2020)	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ	9.288.615 €	0 €	0 €
5000456	Συμβασιολογημένο	ΜΕΛΕΤΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	2.559.380 €	2.559.380 €	1.963.781 €
5000083	Συμβασιολογημένο	ΔΙΚΤΥΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΣΟΓΑΙΑΣ ΝΟΜΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	29.229.647 €	406.273 €	35.960 €

Κωδικός	Κατάσταση έργου	Τίτλος	Δικαιούχος/Ενισχυόμενος	Προϋπολογισμός πράξεων	Ύψος συμβάσεων	Ύψος πληρωμών
		ΕΕΛ ΓΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ 40.000 Ι.Κ.				
5003443	Συμβασιολογημένο	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥΣ ΑΜΠΕΛΑΚΙΑ ΚΑΙ ΣΕΛΗΝΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ- Β' ΦΑΣΗ (ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ)	ΔΗΜΟΣ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ	8.270.799 €	8.227.799 €	4.435.139 €
5002560	Συμβασιολογημένο	ΔΙΚΤΥΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΛΥΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ - Β ΦΑΣΗ (ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ)	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	14.372.534 €	13.435.405 €	158.613 €
5003920	Συμβασιολογημένο	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΡΩΠΙΑΣ – ΠΑΙΑΝΙΑΣ (ΦΑΣΗ Β')	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	56.101.867 €	55.774.126 €	25.614.919 €
5003809	Συμβασιολογημένο	ΔΙΚΤΥΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΑΓ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ, ΔΙΟΝΥΣΟΥ, ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ, ΡΟΔΟΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΜΑΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ (Β φάση 2014-2020)	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΗΜΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ	33.846.076 €	13.995.885 €	2.309.342 €
Σύνολο:				162.031.524 €	94.542.312 €	34.542.244 €

ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ

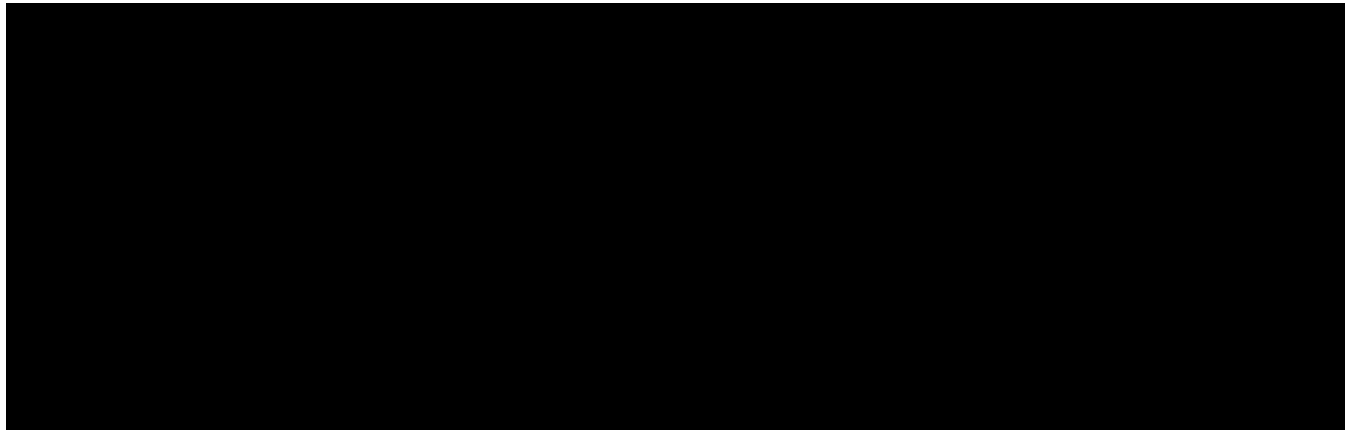
Υπό ένταξη Έργα - Πρόσκληση ΑΤΤ019

Προγραμματισμένα έργα Αττικής

Ενταγμένα Έργα –ΑΤΤ010

Πηγή: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρειας Αττικής, 2018

5.3. ΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Τα Ζαγοροχώρια αποτελούν μια ξεχωριστή οικιστική, ιστορική και πολιτιστική ενότητα, βόρεια από το λεκανοπέδιο των Ιωαννίνων, στο βορειοδυτικό άκρο της Πίνδου. Τα φυσικά όρια τους καθορίζονται νότια από το βουνό Μιτσικέλι, βόρεια από το ποταμό Αώο, ανατολικά από τα βουνά του Λύγκου και δυτικά από τον ορεινό όγκο της Τύμφης. Το Ζαγόρι χωρίζεται γεωγραφικά σε τρεις ενότητες: το Κεντρικό, το Δυτικό και το Ανατολικό Ζαγόρι με είκοσι, δέκα και δεκαέξι χωριά αντίστοιχα.

Ο Καλλικρατικός δήμος αποτελείται απ' τη δημοτική ενότητα Κεντρικού Ζαγορίου, τη δημοτική ενότητα Ανατολικού Ζαγορίου, τη δημοτική ενότητα Τύμφης και τις κοινότητες Βοβούσας και Πάπιγκου. Αποτελείται από σαράντα επτά (47) οικισμούς. Ανήκει στο Υδατικό Διαμέρισμα EL05.

Ο Δήμος Ζαγορίου είναι αρμόδιος για τη διαχείριση και την παροχή του νερού σε όλους τους οικισμούς. Το 90% του νερού για ύδρευση προέρχεται από φυσικές πηγές με φυσική ροή. Επίσης σε κάποια χωριά υφίστανται αδειοδοτημένες γεωτρήσεις. Κάθε οικισμός έχει τη δεξαμενή αποθήκευσης του νερού η οποία κάθε χρόνο υποβάλλεται σε χλωρίωση προκειμένου να διατηρείται το νερό σε καλή ποιοτική κατάσταση. Οι οικισμοί δε διαθέτουν υδρόμετρα οπότε και δεν υπάρχει καταγραφή κατανάλωσης νερού. Εξαιρέση αποτελούν κάποιοι οικισμοί, κυρίως οι τουριστικοί, στους οποίους έχουν τοποθετηθεί υδρόμετρα για την καταγραφή της κατανάλωσης του νερού μόνο για τους καλοκαιρινούς μήνες (Δήμος Ζαγορίου, 2018).

Ο Δήμος, μέχρι στιγμής, δεν έχει ενταχθεί σε κανένα συγχρηματοδοτούμενο έργο σχετικό με τη διαχείριση των υδάτων (Δήμος Ζαγορίου, 2018). Όμως στο ΠΕΠ «Ηπειρος» 2014-2020 και στο Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 έχουν ενταχθεί τα παρακάτω έργα (ΠΕΠ Ηπείρου, 2018)

Ενταγμένα έργα στο ΠΕΠ «Ηπειρος» 2014-2020 και στο Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020

Ε.Π. «Ηπειρος» 2014-2020				
ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	Π/Υ
6.2.1.1	Κατασκευή εξωτερικού δικτύου ύδρευσης σύνδεσης του τοπικού διαμερίσματος Μελιάς	Δήμος Δωδώνης	5000174	260.163
6.2.1.1	Ενίσχυση ύδρευσης ΤΚ Γαρδικίου - ΤΚ Χόικας- ΤΚ Γλυκής Δήμου Σουλίου	Δήμος Σουλίου	5000185	438.792
6.2.1.1	Συμπληρωματικά έργα εξωτερικού δικτύου ύδρευσης του Δήμου Πωγωνίου για τα ΤΔ Κουκλιών, Μαζαρακίου, Ριάχοβου, Καταρράκτη, Δελβινακίου	Περιφέρεια Ηπείρου	5000162	256.653
6.2.1.1	Κατασκευή αγωγού ύδρευσης από Ζέφυρο έως δεξαμενές Καναλιού	Δήμος Πρέβεζας	5000140	2.463.887
6.2.1.1	Υλοποίηση Διαχειριστικού Σχεδίου Λεκανών Απορροής Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (Δράσεις για την εφαρμογή της Οδηγίας για τα ύδατα κολύμβησης)	Απκ. Δ/κση/ Δ/νση Υδάτων	5000645	100.000
6.2.1.1	Υλοποίηση σχεδίου ασφάλειας νερού ΔΕΥΑ Ηγουμενίτσας	ΔΕΥΑ Ηγουμενίτσας	5001145	251.542
6.2.1.1	Υλοποίηση σχεδίου ασφάλειας νερού ΔΕΥΑ Άρτας	ΔΕΥΑ Άρτας	5001070	218.594
6.2.1.1	Υλοποίηση σχεδίου ασφάλειας νερού ΔΕΥΑ Πρέβεζας	ΔΕΥΑ Πρέβεζας	5001137	153.543
6.2.1.2	Δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων του ΤΚ Παρακαλάμου	Περιφέρεια Ηπείρου	5000178	2.895.577
6.2.1.2	Κατασκευή χωριστικού δικτύου αποχέτευσης και αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης ΔΚ Μετσόβου	Δήμος Μετσόβου	5000202	4.677.523
6.2.1.2	Έργα συλλογής και μεταφοράς λυμάτων οικισμών του πρώην Δήμου Φιλοθέης και Καμπής Άρτας και επέκταση ΕΕΛ Φιλιπιάδος Δήμου Ζηρού της Περιφέρειας Ηπείρου	Περιφέρεια Ηπείρου	5000130	13.483.446
6.2.1.2	Έργα συλλογής και μεταφοράς λυμάτων οικισμών των πρώην Δήμων Αμβρακικού (νυν Δήμος Αρταίων) και Αράχθου (νυν Δήμος Νικολάου Σκουφά) της Περιφέρειας Ηπείρου	Περιφέρεια Ηπείρου	5000128	14.609.123
6.2.1.2	Έργα συλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων για την εξυπηρέτηση των οικισμών Συβότων, Πλαταριάς, Πέρδικας και Αρίλλα Δήμου Ηγουμενίτσας	ΔΕΥΑ Ηγουμενίτσας	5000327	31.112.017
6.2.1.2	Έργα συλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων του πρώην Δήμου Ζαλόγγου (νυν Δήμος Πρέβεζας) και οικισμών Λούτσας & παραλίας Λούτσας Δήμου Πάργας, Περιφέρειας Ηπείρου	Περιφέρεια Ηπείρου	5000123	44.551.584
Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 (Με εκχώρηση πόρων του Ταμείου Συνοχής προς την ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Ηπείρου)				
ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	Π/Υ
14.6ii.29.14-16.6	ΕΡΓΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ, ΠΑΧΥΚΑΛΑΜΟΥ ΚΑΙ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΝΙΚ. ΣΚΟΥΦΑ	Δήμος Ν. Σκουφά	5007704	12.292.296
14.6ii.29.14-16.6	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ ΤΚ ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΗΡΟΥ	Δήμος Ζηρού	5007830	2.100.000

Πηγή: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρειας Ηπείρου

ΚΕΦ. 6: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το νερό είναι ένας ανανεώσιμος αλλά περιορισμένος πόρος. Τα αποθέματα γλυκού νερού ανανεώνονται μέσω του υδρολογικού κύκλου, ωστόσο η διαθέσιμη ποσότητα νερού είναι περιορισμένη και η κατανομή του στον χώρο και τον χρόνο άνιση. Περαιτέρω περιορισμό στη διαθεσιμότητα του νερού δημιουργεί και η ρύπανσή του από ανθρωπογενείς δραστηριότητες (αστικές, βιομηχανικές, γεωργικές). Το νερό δεν είναι ένα εμπόρευμα, όπως όλα τα άλλα, όμως δεν αποτελεί και ένα δημόσιο αγαθό, στο οποίο η πρόσβαση μπορεί να είναι ανεξέλεγκτη. Απαιτεί συνετή διαχείριση, με στόχο την ικανοποίηση των πολλών και συχνά αντικρουόμενων χρήσεών του. Για την επίτευξη μιας συνετής διαχείρισης είναι απαραίτητη μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, που δεν αντιμετωπίζει τις εκάστοτε χρήσεις αποσπασματικά, αλλά σε αλληλεξάρτηση μεταξύ τους. Μια προσέγγιση που επί πλέον λαμβάνει σοβαρά υπόψη, όχι μόνο τις ανθρώπινες απαιτήσεις σε νερό, αλλά και τις απαιτήσεις των οικοσυστημάτων.

Από τις αρχές του 2000 σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και στη χώρα μας έχουν τεθεί οι βάσεις για μια τέτοια ολοκληρωμένη προσέγγιση, μέσω της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60/ΕΚ) και των επί μέρους θυγατρικών Οδηγιών. Άμεσος στόχος ήταν να σταματήσει άμεσα η υποβάθμιση της ποιότητας των νερών. Μακροπρόθεσμος στόχος ήταν να αποκτήσουν ως το 2015 όλα τα νερά στην Ευρωπαϊκή Ένωση «καλή ποιότητα», που θα ανταποκρίνεται σε αυστηρά οικολογικά και χημικά πρότυπα.

Σε σύγκριση με προγενέστερες αντιλήψεις η νέα αυτή πολιτική εισάγει καινοτόμες θέσεις, όπως μεταξύ άλλων είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση, η διαχείριση σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης, η αναγνώριση των αναγκών σε νερό των οικοσυστημάτων και η σημασία της συμμετοχής του πολίτη στο σχεδιασμό, τη λήψη των αποφάσεων και την παρακολούθηση της εφαρμογής της πολιτικής για τα νερά.

Το σύνθετο έργο του συντονισμού για την εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Νερά στη χώρα μας έχει αναλάβει το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μέσω της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων (ΕΓΥ). Με κατάλληλες παρεμβάσεις, στο πνεύμα των απαιτήσεων των σχετικών Κοινοτικών Οδηγιών και σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Υδάτων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, που έχουν συσταθεί, η Ειδική Γραμματεία Υδάτων δημιουργεί τις απαραίτητες συνθήκες, ώστε να επιτευχθεί η αποτελεσματική προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση και αξιοποίηση των πολύτιμων υδατικών μας πόρων (ΥΠΕΚΑ, 2018)

Η Ελλάδα, από το 2003 με την έκδοση του Ν. 3199/2003 αλλά και του ΠΔ 51/2007, και τέλος με την έγκριση των αναθεωρημένων ΣΔΛΑΠ και την έκδοση της ΥΑ αριθμ. οικ. 135275/ΦΕΚ 1751β/22-5-17, κατάφερε να κλείσει ένα κρίσιμο κεφάλαιο για το περιβάλλον και ειδικά για την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτων, αποκτώντας έτσι ένα στρατηγικό εργαλείο σχεδιασμού. Ταυτόχρονα ικανοποίησε και τη δέσμευση της απέναντι στη ΕΕ για ανάρτηση των Διαχειριστικών Σχεδίων, εντός του 2017, ώστε να αρθεί η ποινή της αιρεσιμότητας. Η συγκεκριμένη ποινή είχε επιβληθεί για καθυστερήσεις και υποτίμηση των περιβαλλοντικών υποχρεώσεων και αναγκών της χώρας μας. Με βάση τα διαχειριστικά σχέδια δρομολογείται η υλοποίηση έργων υδρευτικών, αρδευτικών και αποχέτευσης, που θα αναβαθμίσουν περιβαλλοντικά πολλές περιοχές και θα δώσουν στις τοπικές κοινωνίες αναπτυξιακά εργαλεία για την απασχόληση, ιδιαίτερα στον πρωτογενή τομέα, με όρους βιωσιμότητας.

Τα Σχέδια Διαχείρισης (ΣΔΛΑΠ) δεν αποτυπώνουν απλώς την ποιοτική και ποσοτική κατάσταση των υδάτων και θεωρητικές προτάσεις μέτρων για το πώς θα μπορέσουμε να έχουμε νερά σε καλή κατάσταση. Είναι το θεσμικό και στρατηγικό εργαλείο της αειφόρου διαχείρισης των υδατικών πόρων, της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, ώστε και οι επόμενες γενεές να διαθέτουν τον συγκεκριμένο πόρο σε καλή κατάσταση (ΥΠΕΚΑ, 2018).

Στον τομέα προστασίας περιβάλλοντος και ορθολογικής διαχείρισης υδάτινων πόρων οι ΟΤΑ της χώρας μας παίζουν καθοριστικό ρόλο. Οι ΔΕΥΑ έχουν σημαντική ευθύνη, αφού έχει γίνει αποδεκτό και κατανοητό από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ότι οι ΔΕΥΑ δεν είναι απλά οι χρήστες του νερού, αλλά οι σημαντικότεροι φορείς διαχείρισης υδατικών πόρων, επιφορτισμένες, οι περισσότερες από αυτές και με τη λειτουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, στα πλαίσια της καθιέρωσης ως υδάτινων πόρων των προεπεξεργασμένων εκροών υγρών αποβλήτων, καθώς και άλλων περιθωριακών υδάτων (Δ. Βορίσης). Οι Ο.Τ.Α., που διαχειρίζονται εγκαταστάσεις ύδρευσης, επηρεάζουν τη ζήτηση του νερού, μέσω των υποδομών τους και της πολιτικής τιμών. Οι τοπικές αρχές, που επιθυμούν να διασφαλίσουν αποτελεσματική χρήση νερού, μπορούν να εστιάσουν στη συντήρηση του συστήματος ύδρευσης και στον καθορισμό τιμών, που να αντικατοπτρίζουν το πραγματικό κόστος της παροχής νερού. Οι πολιτικές αυτές θα ενθαρρύνουν την ολοκληρωμένη ανάπτυξη που, με τη σειρά της, θα αποφέρει μείωση στο κόστος παροχής νερού (Κατερίνα Μήτση).

Η πολιτική συνοχής είναι η βασική πολιτική επενδύσεων της ΕΕ. Στα πλαίσια αυτά χρηματοδοτεί έργα που αποσκοπούν στο θεματικό στόχο της διατήρησης και προστασίας του περιβάλλοντος, και την προώθηση της αποδοτικής χρήσης πόρων.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020, το οποίο αποτελείται από 20 Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα, αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή πόρων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι σημαντικότερες πηγές που μπορούν να χρηματοδοτήσουν έργα διαχείρισης υδατικών πόρων είναι: Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), ιδιαίτερα μετά την τροποποίηση του άρθρο 13 του ν. 1069/1980 και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ). Οι ΟΤΑ αξιοποιώντας τις πηγές αυτές μπορούν να υλοποιήσουν έργα διαχείρισης υδατικών πόρων.

Στην περίπτωση του Δήμου Κοζάνης και της αντίστοιχης ΔΕΥΑΚ χρηματοδοτήθηκαν ενδεικτικά: έργα αυτόματου ελέγχου του δικτύου ύδρευσης της πόλης, δίκτυα μεταφοράς ακαθάρτων, εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων κλπ.

Στην περίπτωση της Περιφέρειας Ηπείρου επελέγησαν για χρηματοδότηση έργα κατασκευής ή βελτίωσης δικτύων ύδρευσης, δίκτυα μεταφοράς, δίκτυα αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων, δράσεις για την εφαρμογή της οδηγίας πλαίσιο και σχέδια για την ασφάλεια του νερού κλπ.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν περιπτώσεις περιοχών, συνήθως μικρού πληθυσμού, που λόγω υπερεπάρκειας των υδατικών πόρων δεν διαπιστώνεται κατ' αρχήν ανάγκη χρηματοδότησης έργων διαχείρισης υδατικών πόρων (Δήμος Ζαγορίου).

Μία άλλη περίπτωση είναι αυτή των αστικών Δήμων που υδροδοτούνται από τα κεντρικά συστήματα υδροδότησης πόλεων (π.χ. ΕΥΔΑΠ, ΕΥΔΑΘ), ενώ παράλληλα διατηρούν δικά τους συστήματα κάλυψης μέρους των αναγκών τους π.χ. μέσω γεωτρήσεων. Ενώ αυτή είναι μία ενέργεια κατ' αρχήν στη σωστή κατεύθυνση για την αξιοποίηση των υδατικών πόρων, θα πρέπει παράλληλα να γίνεται παρακολούθηση της λειτουργίας των γεωτρήσεων, των αντλούμενων ποσοτήτων νερού και της διάθεσης αυτών στις διάφορες χρήσεις. Διαφορετικά, η αδυναμία παρακολούθησης των στοιχείων κόστους και λειτουργίας των

συστημάτων αυτών οδηγεί σε ανορθολογική εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων και ενδεχομένως αυξημένο κόστος (Δήμος Λυκόβρυσης - Πεύκης).

Είναι προφανές ότι έργα στην κατεύθυνση της παρακολούθησης των στοιχείων κόστους και λειτουργίας των συστημάτων υδροδότησης των Δήμων θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν από τα Ευρωπαϊκά και Εθνικά προγράμματα, σχετικά με τη διαχείριση των υδατικών πόρων, που αναφέρθηκαν προηγουμένως.

ΠΗΓΕΣ

- European Commission/Environment, Διαθέσιμο στη δ/ση: http://ec.europa.eu/environment/water/index_en.htm, (Πρόσβαση 15/1/2018)
- Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L 327, 22 Δεκεμβρίου 2000, «Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:L:2000:327:TOC> (Πρόσβαση 15/1/2018).
- Ειδική Γραμματεία Υδάτων, Διαθέσιμο στη δ/ση: wfd.ypeka.gr (Πρόσβαση 10/1/2018).
- Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, «Προς την αειφόρο διαχείριση του νερού στην Ευρωπαϊκή Ένωση», Δίκαιο & Εκδόσεις της Ε.Ε, Βρυξέλλες 22/03/2007, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:52007DC0128> (Πρόσβαση 24/1/2018).
- Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, το «Προσχέδιο για τη διαφύλαξη των υδατικών πόρων της Ευρώπης», Δίκαιο & Εκδόσεις της Ε.Ε, Βρυξέλλες 14/11/2012, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex:52012DC0673> (Πρόσβαση 26/1/2018).
- Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με θέμα «Η οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα και η οδηγία για τις πλημμύρες: Ενέργειες για την «καλή κατάσταση» των υδάτων της ΕΕ και για τη μείωση των κινδύνων πλημμύρας», Δίκαιο & Εκδόσεις της Ε.Ε., Βρυξέλλες 9/3/2015, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52015DC0120>, (Πρόσβαση 25/1/2018).
- Πρακτικά Ημερίδας «Φορέας Διαχείρισης Υδατικών Πόρων: Μια απαραίτητη εκσυγχρονιστική πρωτοβουλία αλλά και αναγκαία προϋπόθεση για την διαφύλαξη της οικολογικής ισορροπίας», Οργάνωση: ΤΕΕ/Τμήμα Κ-Δ Θεσσαλίας, Λάρισα 25/2/2014, https://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/eisigisi_tsitsifli_gkoy_ma_domi_tee_25_2_2014.pdf, , (Πρόσβαση 25/1/2018)

- Αγγελάκης Α.Ν. και Κοτσελίδου Ο.Ν. (2002) «Ο ρόλος των ΔΕΥΑ στη διαχείριση των υδατικών πόρων - Απόψεις της ΕΔΕΥΑ για μια βιώσιμη υδατική πολιτική», <http://www.deyakozanis.gr/wp-content/uploads/2008/08/site-deyak.pdf>, (Πρόσβαση 31/1/2018)
- Κ. Γκούμας – Σ. Τσιτσιφλή (2014), Ημερίδα «Φορέας Διαχείρισης Υδατικών Πόρων: Μια απαραίτητη εκσυγχρονιστική πρωτοβουλία αλλά και αναγκαία προϋπόθεση για την διαφύλαξη της οικολογικής ισορροπίας», Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος/Τμήμα Κ-Δ Θεσσαλίας, Λάρισα 25/2/2014, Διαθέσιμο στη δ/ση: https://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/eisigisi_tsitsifli_gkoyma_domi_tee_25_2_2014.pdf, (Πρόσβαση 29/1/2018).
- Κ. Γκούμας – Σ. Τσιτσιφλή (2014), Ημερίδα «Φορέας Διαχείρισης Υδατικών Πόρων: Μια απαραίτητη εκσυγχρονιστική πρωτοβουλία αλλά και αναγκαία προϋπόθεση για την διαφύλαξη της οικολογικής ισορροπίας», Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος/Τμήμα Κ-Δ Θεσσαλίας, Λάρισα 25/2/2014, Διαθέσιμο στη δ/ση: https://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/paroysiassi_tsitsifli_gkoyma_domi_tee_25_2_2014.pdf, (Πρόσβαση 29/1/2018).
- Ειδική Γραμματεία Υδάτων, 1η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης ΛΑΠ, <http://wfdver.ypeka.gr/el/consultation-gr/1revision-consultation-gr/> & Σχέδια Διαχείρισης ΛΑΠ, Θεσμικό Πλαίσιο, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://wfdver.ypeka.gr/el/management-plans-gr/legislation-gr/> (Πρόσβαση 30/1/2018).
- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Αθήνα 2017, Διαθέσιμο στη δ/ση: [http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=389&snr\[524\]=4859&language=el-GR](http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=389&snr[524]=4859&language=el-GR) (Πρόσβαση 20/1/2018).
- Χρήστος Καραβίτης & Σωτήριος Αγγελίδης (2005), Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων & Γεωργικής Μηχανικής, Τομέας Διαχείρισης Υδατικών Πόρων, «Διαχείριση περιβάλλοντος - Διαχείριση υδατικών πόρων και περιβάλλον», Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.aua.gr/wrm/Simioseis/Propryhiaka/MEN/test.pdf> (Πρόσβαση 25/1/2018).
- Νίκος Μαμάσης (2011), ΥΔΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, «Διαχείριση υδατικών πόρων», Εργαστήριο Υδρολογίας και Αξιοποίησης Υδατικών Πόρων, Τομέας Υδατικών Πόρων – Σχολή Πολιτικών Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Διαθέσιμο στη δ/ση: http://users.itia.ntua.gr/nikos/ydatiko/per_diax12.pdf (Πρόσβαση 25/1/2018).

- Κατερίνα Μήτση, «Καλλικράτης: Περιβαλλοντική Διαχείριση και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις ΕΕΤΑΑ, Διαθέσιμο στη δ/ση <https://www.eetaa.gr/ekdoseis/pdf/138.pdf> (Πρόσβαση 30/1/2018).
- «Οδηγός Καλών Πρακτικών προς τους Οργανισμούς Ύδρευσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη βιώσιμη διαχείριση αστικού νερού», Έκδοση: Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS, Αθήνα 2013, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.edeya.gr/2013-09-23-10-58-06/2013-09-26-11-14-56/odigos-kalwn-praktikwn-gia-viwsimi-diaxeirisi> (Πρόσβαση 31/1/2018).
- Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΕΔΕΥΑ) (Απρίλιος 2010), «Οδηγός για νομικά – θεσμικά- λογιστικά – φορολογικά και εργατικά θέματα, - Οικονομική Επιτροπή, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.edeya.gr/2013-09-23-10-58-06/2013-09-26-11-14-56/odigos-nomikwn-k-thesmikwn-thematwn-deya> (Πρόσβαση 31/1/2018)
- «Η συμβολή των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) στην τοπική και βιώσιμη ανάπτυξη» Διονύσιος Βορίσης, Υποψήφιος διδάκτωρ, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, Διαθέσιμο στη δ/ση: http://grsa.prd.uth.gr/conf2013/44_vorissis_ersagr13.pdf, (Πρόσβαση 26/2/18)
- Εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής (EL06), ΥΠΠΕΝ/ΕΓΥ 2017, Διαθέσιμο στη δ/ση: http://wfdver.ypeka.gr/wp-content/uploads/2017/12/EL04_SDLAP_APPROVED.pdf (Πρόσβαση 31/1/18)
- Στρατηγική «Ευρώπη 2020», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Διαθέσιμο στη δ/ση: ec.europa.eu/eu2020 (Πρόσβαση 10/2/18)
- European structural and investment funds, European Commission, Διαθέσιμο στη δ/ση: ec.europa.eu/esif (Πρόσβαση 10-2-18)
- Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Διαθέσιμο στη δ/ση: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/what/investment-policy/esif-country-factsheet/esi_funds_country_factsheet_el_el.pdf, (Πρόσβαση 5/2/2018).
- Η περιφέρειά μου, η Ευρώπη μου, το μέλλον μας: Η 7η έκθεση για την οικονομική, την κοινωνική και την εδαφική συνοχή, Σεπτέμβριος 2017, Διαθέσιμο στη δ/ση:

- http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion7/7cr_el.pdf (Πρόσβαση 4/2/2018).
- «Περιβάλλον και αποδοτική χρήση πόρων», Περιφερειακή Πολιτική Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Διαθέσιμο στη δ/ση: http://ec.europa.eu/regional_policy/el/policy/themes/environment/ (Πρόσβαση 10/2/2018).
 - ΕΣΠΑ 2014-2020, Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού (ΥΠΟΑΤ), Σεπτέμβριος 2016, Διαθέσιμο στη δ/ση: https://www.espa.gr/elibrary/PA_ESPA_2014-2020_220514_ex_ante_conditionalities.pdf (Πρόσβαση 26/2/2018)
 - Διαδικτυακός τόπος ΕΣΠΑ 2014-2020: <https://www.espa.gr/> (Πρόσβαση 10/2/2018).
 - Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.eydvelop.gr/2014-2020/e-p-peloponnisos-2014-2020/periferiakes-stratigikes/eresimotites-pesda-ydata/> (Πρόσβαση 25/2/2018)
 - Ηλεκτρονική Εφημερίδα CAPITAL.GR, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.capital.gr/epikairoti/3264622/upen-oloklirothike-i-anatheorisi-tis-diaxeirisis-udaton> (Πρόσβαση 6/1/2018).
 - Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΠΕΠ Αττικής 2014-2020, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.repattikis.gr> (Πρόσβαση 25/2/2018).
 - Επιχειρησιακό πρόγραμμα βάσει του στόχου «Επενδύσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση, «Στρατηγική για τη συμβολή του επιχειρησιακού προγράμματος στη Στρατηγική της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και την επίτευξη οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής», Διαθέσιμο στη δ/ση: https://www.eetaa.gr/eu/eu2020/ellada/tomeaka_ep/tomeaka_Metafores_Perivallon_2014GR16M1OP001_1_5_el.pdf (Πρόσβαση 27/2/2018).
 - Διαδικτυακός τόπος ΕΣΠΑ 2014-2020, Επιτροπές Παρακολούθησης Διαθέσιμο στη δ/ση: <https://www.espa.gr/el/Pages/eppa2017.aspx> (Πρόσβαση 20/2/2018)
 - Σύνοψη ετήσιας έκθεσης υλοποίησης έτους 2015 του ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.ymeperaa.gr/parakoloythisi-ylopoiisi-programmatos/etisies-ektheseis> (Πρόσβαση 1/3/2018)

- Διαδικτυακός τόπος, ΕΡΤ Ειδήσεις, <http://www.ert.gr/eidiseis/oikonomia/elladaoikonomia/me-tropologia-chrimatodotisi-ergon-ydrefsis-eos-100-apo-pde/> (Πρόσβαση 01/3/2018)
- Επιχειρησιακό πρόγραμμα Δήμου Κοζάνης 2014-2019, Διαθέσιμο στη δ/ση: http://www.kozanh.gr/web/guest/epixeirisiako_programma_2014_2019 (Πρόσβαση 25/2/2018)
- Διαδικτυακός τόπος Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης Κοζάνης: <http://www.deyakozanis.gr/wp-content/uploads/2018/02/espa.pdf> (Πρόσβαση 22/2/2018)
- Τεχνικό Πρόγραμμα ΔΕΥΑ Κοζάνης έτους 2018, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.deyakozanis.gr/wp-content/uploads/2017/12/teχνικο2018.pdf> (Πρόσβαση 22/2/2018)
- Ιστοσελίδα ΑΝΑΠΤΥΞΗ.gov.gr, Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://anartyxi.gov.gr/Analiseis/Analytika2.aspx?mod=1&~#>, (Πρόσβαση 28/2/2018)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Λυκόβρυσης-Πεύκης 2014-2019, Στρατηγικός Σχεδιασμός, Διαθέσιμο στη δ/ση: <https://likonrisipefki.gr/media/attachments/2017/09/27/eppr1.pdf>, (Πρόσβαση 28/2/2018)
- Διεύθυνση Περιβάλλοντος Δήμου Λυκόβρυσης- Πεύκης, 2018
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρειας Αττικής, 2018
- Δήμος Ζαγορίου, διαδικτυακός τόπος: <http://www.zagori.gov.gr/> (Πρόσβαση 1/3/2018)
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρειας Ηπείρου, 2018
- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υδατικοί Πόροι, διαδικτυακός τόπος <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=245> (Πρόσβαση 3/3/2018)

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Οδηγία πλαίσιο 2000/60/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ν. 1739/87
- Ν. 3199/2003
- Π.Δ 51/2007
- ΠΔ 24/2010 (ΦΕΚ 56/Α΄/15-4-2010)
- ΚΥΑ 322/22-03-2013 «Οργάνωση της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής»
- ΥΑ Αριθ. οικ. 135275/ΦΕΚ 1751 τ.β΄/22-5-17 «Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του».